

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreik: A várakozók.**
- Választások Aradmegyében.**
- Az aradi népkönyvtár megnyitása.**
- Előléptetések a Máv.-nál.**
- A tanítók szervezkednek.**
- Pokolgép a Szent-Péter templomban.**
- Visontay Kálmán nyilatkozik.**
- Városatyá-választás.**
- Vitriol egy tanár ellen.**
- Amiről süttognak.**
- A fejedelem tömlőce.**
- Tárca: Godowsky hangversenye.**
Irtá: Prohászka László dr.
- Csarnok: Chamonixból a Mont-Blancra.**
Irtá: Dr. Heppes Béla.

A várakozók.

Arad, november 19.

A Tanítók Országos Bizottsága tegnap a fővárosban rendkívüli közgyűlést tartott. Az Országos Bizottság nyitott egyet a panaszok szelepén, nehogy a tulságosra feszült elkeseredés társadalmi bajokat okozzon. Viharos lefolyású volt ugyan, de eredményt ez a gyűlés se hozott: a tanítók várakozási álláspontja helyreállt — egy újabb kormány-nyilatkozatig.

Abból pedig már eddig is volt részük bőven. Nekik is, a bírácoknak is, a vasutasoknak is. A nyilatkozatokban igen szépen van elmagyarázva, hogy a magyar állam szolgálatában állóknak mért kell tovább koplalni ebben a hazában, amely fiainak csak görögtűzet, jubileumot és frázist tud adni táplálékul. S hallani fogjuk újból s úgy lehet Aradon, egy ünnepies alkalommal, a magyarázatot: a

kormány elismeri a kivánságok jogosságát, de ennél, meg egy kis biztatásnál többet nem tehet.

A pénzügyminiszternek nemrég tett nyilatkozatából egyéb vallomás is kaptant. Az állam a dolgozó embereket nem fizetheti, mert a milliókat a dologtalan herék költik el. A tisztviselő fizetésének fedezetére szolgáló harmadfélszázmillió nagyobbik felét tultengő bürokratizmus emészti fel. A tultengő bürokratizmus alatt azokat az elemeket érti a kormányzat, amelyeket a protekció és a herbertizmus ültetett állami hivatalokba. Szóval: a munkához nem értő és a munkától ősi jogon irtózó uri herék és uri elősdi eszik el a munkás tisztviselők szája elől a kenyeret.

Ha ezt a vallomást a fizetésrendezés ügyétől elválasztjuk, úgy is rettenetes, ha attól nem vonatkoztatjuk el, akkor is megdöbbenő. Ez a vallomás azt jelenti, hogy a magyar állam hivatalaiban csak minden második ember dolgozik. Azaz, hogy matematica így lenne. A valóság még ennél is szomorubb. Mert a vallomás azt jelenti, hogy minden második ember nem is tud dolgozni. Hogy nem dolgozik, az csak a kisebbik baj. A nagyobb baj az, hogy nem tud dolgozni. Már pedig a bürokráciában nem igen mérlegelik az emberanyagot, nem vetik szigorú mérték alá a tisztviselők munkakészségét, az aktákat egyszerűen kiosztják. Csak úgy vaktában. Akire kiosztódik, az vagy elintézi, vagy nem.

Már most tessék elképzelni, micsoda munkát végezhetnek ilyen körülmények

között a mi szakhivatalainkban. És tesék lelkiismeretesen felelni arra, fejlődhet-e olyan ország, amelynek huszonhét, vagy huszonnyolcezer állami hivatalnok közül tizenháromezer tudatlan és éppen ahhoz a munkához nem ért, amelyet jól elvégezni hivatalos kötelessége lenne.

Hát ez tisztára Oroszország. De még ennél is rosszabb. Mert Oroszországban legalább őszinte a kormány. Ott nyitlan és leplezetlenül gazdálkodnak az állam tisztviselői. Ott a lopás is hivatali funkció, amelyért csak politikai vétkezés esetén jár egy kis szibériai deportáció, egyébként túrt és megengedett dolog. Nálunk azonban civilizált felfogást hazudnak a kormányzó osztályok. És ezek az osztályok mégis leplezgették eddig ezt a gyalázatos visszaélést. Csak a kényszerűség sájtolja ki belőlük a szégyenteljes beismerést.

Némi kis ravaszkodással terjesztik, hogy ezt a tultengő bürokratizmust a régi rendszertől kapta örökül a mostani kormányzat. Hát ezt szívesen elismerjük. Minden ember tudja, hogy bármennyire igyekezett is a mostani kormány, nyolc hónap alatt még se tudott elhelyezni tizenháromezer haszontalan embert az állam külföldre hivatalaiban. Ha fejlesztette is, de nem ő találta ki a protekció-rendszert. A herbertizmus már inkább az ő mahinációja. Azonban azt már nem ismerhetjük el, hogy a protekció-rendszer továbbvívása szintén a régi rendszer büne. Ez a kormány a tisztogatás és irtás munkájára vállalkozott. Ha minden kötelességet

Godowsky hangversenye.

Irtá: Prohászka László dr.

Nem kellene hozzá a statisztika pontosabb adatai, csak némi józan összehasonlítás és rögtön tisztában vagyunk, hogy a vidéki városok sorában kissé hátul kullogunk. Hogy ebben nem csekély része van a saját éhbetelenségünknek, azt el nem tagadhatjuk. E tekintetben tehát magunkra vessünk. De még így is ekkal panaszkozhatunk, hogy Aradot sok mindenből kismozdítják a földi mindenhatók s hogy városunk többnyire akkor jut egy egy üdvös intézmény birtokába, amikor a magunk-szörű vidéki központok annak kulturáadását már régóta élvezik. Mivel pedig az idő mindenütt egyformán halad, világos, hogy mi bizonyos állandó kultur-deficittel dolgozunk.

Van azonban egy dolog, amelyre megelégedéssel tekinthetünk s amelyben nemcsak hogy álljuk az összehasonlítást, hanem jogos igényt tarthatunk az országos elismerésre. Ez az aradi zene- és színművészet. Közönségünknek a művészetekért való rajongása és áldozat készsége már több mint fél századdal ezelőtt megállapította Arad színművészetének és zeneéletének országos jó hírnevét, amelyre méltán büszkék lehetünk.

Erre a jó hírnévre vezethető vissza, hogy világjáró utjokban még elsőrendű művészek is

gyaerán stációt tartanak Aradon, mintegy ambicionálva maguknak az aradi sikert. Mi pedig dagadó önérettel látjuk Aradban a művészek „kényeztetett zenevárosát”. Az idei zene-szezon különösen jól kezdődött. Alig lépett le a pódiumról *Vessey Feri*, ez a kis magyar hagedű nagyság, máris elfoglalta a „nagy termec” *Godowsky* Lipót, kit ez évben már másodszor van alkalmunk hallani és csodálni.

Művész-egyénségek kritikai méltatása nem tartozik a könnyű dolgok közé. Még akkor sem, mikor a művész karriérének tetőpontján van. Hiszen éppen ebben az időpontban szoktak a szubjektív momentumok leginkább zavarolag hatni. Azután meg a természetes visszafejlődés időszaka sem jelent meddőseget az alkotásban. Ismeretes, hogy nem egy ily késő műalkotás a lehiggadt érzésvilágnak megkapó szépségeit tárja elénk. Van benne valami a tu erett gyümölcs koncentrált édességéből, és zamatából. Példa rá Verdi, Goldmark.

Kétségtelienek látszik, hogy csak a művészi pályafutás beljászottsága adja meg a méltatás igazi szubsztatúráját s a bírálat megbízhatóságát. Amíg a művészet közöttünk él, addig a szellemi értékecsülés labilitása természetesen az értékmegállapítás folytonos ingadozását és bizonytalanságát fogja maga után vonni s az eredmény ritkán kongruál az igazsággal.

Vannak azonban bizonyos jellemző voná-

sok, egyeni sajátosságok, — talán képességeknek érdekes variációi — amelyek eredetiségükkel már a művész életében megjutnak velünk azt a jelentőséget, melyet csak egy későbbi kor objektív tisztalátása és fejlettebb ízlése után írtat be a műtörténelem.

Igy vagyunk *Godowsky*-val is. Megítélni az ő művészetét a szónak érdembeli értelmében ma még korai volna. Hiányzik hozzá a befűzött művészi mult teljes perspektívája. De érezzük, hogy azt a mindinkább szélesedő perspektívát az el nem muló nagyság előrevetett fénye világítja meg.

Godowsky-t nem azon művészek sorában kell keresnünk, akik közül tizenkettő tesz ki egy tucatot. Játéka oly rendkívüli kvalitásokat, egész zenei tudása oly roppant méreteket mutat, hogy az ő neve egykor bizonyára a legnagyobbaké mellé lesz feljegyezve a zene-történet lapjain.

Technikája a legbefejezettebb, mely valaha létezett, úgy gondolom elérte a fizikai lehetőség határait. Billentése kifejező és meleg s a legkülönfélébb dinamikai modulációra képes. Futamaiban szinte szerves egészsze simulnak a hangok. Oktávfutamai szinte végigharsognak a zongorán.

Kétszeres érdeme a művészeknek, hogy játékát még ez a kivételes technika sem csábítja szerteleiségre s hogy a tulfejlett játszó mechanizmus nem válik nála öncéllá, hanem mindig

annyi becsületességgel teljesítene, mint amilyen kiméletlenül tisztogatott, akkor a kritika kísérlete se férhetne hozzá. De miért éppen a legközelebb garázdálkodott rendszer kreaturáit irtotta? Miért nem nyult messzebbre is? Miért nem taposta el a bűrök férgeit is, miért csak a politikai elődjait?

Ha a kormánynak az a meggyőződése, hogy az állam hivatalaiban felerészben avatatlan, tudatlan, dologtalan emberek lopják a napot és eme emberek miatt nem lehet jobb fizetést adni a bírának, akik dolgoznak, a tanítóknak, akik kultúrát terjesztenek, a tisztviselőknek, akik az állami gépezetet funkcióban tartják, akkor az a kötelessége, hogy a heréket kiméletlenül elpusztítsa. Tessék elhinni, hogy az ország elboldogul valahogy, akár a Kosuth Ferenc elveit vallják az emberek, akár az Andrássy Gyuláét, akár a Rakovszkyét, vagy akár mind a hármat egyszerre, de el kell pusztulnia okvetlenül, ha becsületesnek és kitartottak ülnék az országos, a megyei és a törvényhatósági hivatalokban.

Arról pedig ne is álmodjon a kormány, hogy a bírák, a tisztviselők, meg a tanítók helyzetén állami jótéteménnyel javítson, mint ahogy Justh Gyula mondta elbájoló és igéző naivitással.

Az állami jótétemény: alamizsna. A jótétemény a kegyelem ténye, nem az igazságé. Az ország bírái, akik funkciójukkal betetözik az állami élet kulturális tartalmát, igazságot követelnek, nem kegyelmet; tisztességes, becsületes fizetést és nem alamizsnát. És a tanítók, akik a kultúra uttörői és a tisztviselők, akik a gerinc fentartó erejével helyezkednek el a magyar nemzet intellektus életében szintén igazságot követelnek, nem kegyelmet. Ha a kormány nekik, akik dolgoznak és tudnak dolgozni, a jogosan követelt fizetésrendezést meg nem adhatja, mert a milliókat felemésztik az uralmuk, akkor úgy pusztítsa ki ezeket, hogy irtagnak való se maradjon belőlük. Mert ez az igazság. (n)

a zenét szép előjót, az eszköze maradjon, amelynek egy mélyérzésű művészi lélek osztja parancsait.

Vasárnapi hangversenyén változatlanul le játszotta berlini műsorát, melyvel a nemrég épült új Mozart teremben óriási sikert aratott. Nem volt szerencsés választás. A komoly, szinte aszkétikus műsor helyén való volt ott, ahol a hallgatóság nagy része zeneelméletileg iskolázott elemekből állott, de mi szívesebben vetjük volna, ha a klasszikus zeneirodalom népszerű műsordarabjait nyújtja. Az intézőség némi előrelátással annál könnyebben megoldhatta volna a kérdést, mert a művész maga sem ragaszkodott éppen a berlini műsorhoz. Ez akkor megismétlődött volna a diadal. Így a közönséget kissé hidegen hagyta.

Először Rameau-nak négy szerzeményét játszotta, melyeknek igénytelen dallamai a saját átdolgozásában színdru: kompozícióvá szelődtek. Nagy élvezettel hallottuk Schubert Vander-ábrándját, különösen a remek adagiot, ugyancsak Chopin-nek nehéz H-moll szonátáját. Ezután Seribine-nek, egy fiatal modern szerzőnek több darabját játszotta, ugyancsak átdolgozva. Különösen a balkezre írt Des-dur etüde és a Des-dur etüde tetszettek. A Henseit főhadós zenei biz-ú után a saját hatalmas parafázisát adta elő Strauss J. „Künstlerleben” című keringője felett, melyben az ő óriási játéka és zenéi tudása egy zenekar hangveggyü-

Választások Aradmegyében.

Kilenc új bizottsági tag.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Aradmegyének október 24-iki közgyűlésén Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán bejelentette, hogy elhalálozás, elköltözés és lemondás következtében több választott bizottsági tagsági hely megüresedett, mire a törvényhatósági bizottság felhatalmazta az alispánt a választások kiírására. Az alispán által közzétett hirdetésny holnapra, keddre tűzte ki a törvényhatósági bizottságot kiegészítő választásokat, amelyek *Gurbán Konstantin, Brück Gyula dr., D. G. György és Tóser András* elhalálozása, *Scabó János, Lashne Hugó, Rajla Péter és Diénes Adorján* elköltözése és végül *Zöllner János* törvényhatósági bizottsági tag lemondása következtében váltak szükségessé a borosjenői, drauci, tótváradai, kishajóni, ternovali, glogováci, szentmártoni, székudvari és eleki választókerületben egy-egy bizottsági tagsági hely betöltése végett.

A választási elnöki tisztt betöltésére az alispán a következőket kérte fel: *Csillag Ignác dr.-t* a borosjenői, *Fülöp Lajost* a drauci, *Tompa Ferencet* a tótváradai, *László Zoltán dr.-t* a kishajóni, *Szente Mórt* a ternovali, *Exlerde Kálmán bárót* a glogováci, *Cselkó Arpádot* a szentmártoni, *Méhes Gáspárt* a székudvari és *Braun Ferencet* az eleki választókerületben. A főlírt választási elnököket hivatalos működésükben támogatni fogják az érdekelt községi előljáróságok, amelyeknek az alispáni hirdetésny szigoruan meghagyta, hogy a választási eljárásan vegyenek részt és a választók személyazonosságát ellenőrizzék.

A bizottsági tagválasztásokon, mint minden választási harcnál a megyében, előreláthatólag heves küzdelem lesz a magyarság és a román választók jelöltjei között. A kilenc bizottsági tagsági hely jelöltjei az egyes választókerületekben a következők:

Borosjenőn *Borsos Géza* borosjenői főszolgabíró és *Burdán Tivadar* borosjenői ügyvéd a jelöltek. A románok erősen szervezkednek Burdán érdekében.

Kishajónon *Lengyel József* kishajóni román kat. plóbanos és a románok jelöltje fognak mérkőzni. A románok még nem állapodtak meg véglegesen jelöltjük személyében.

léket választották meg. A közönség tüntető kihívását végül Rubinstein „Az ősz” című darabjával hálálta meg.

Különös érdeklődéstartarthat számot s egyenesen korszakalkotónak mondható az a munkásság, melyet Godowsky régi zeneművek szabad átdolgozásában fejt ki. Ezen a téren domborodik ki — legalább ma még — az ő zeneszerzői karaktere, ámbár kiadatlanul kéziratban igen sok eredeti szerzeménye is van. Parafázisai, melyekben Liszt-nek költői zsenialitása nyilvánul meg, nem utólráhetetlen technikai nehézségek kérdő halmozásában merülnek ki, hanem önálló zenei értékkel bírnak. Szigoru nobilitással örkődik az eredeti motívum felett, miközben a dallamvázat a saját gazdag invenciójának csillogó zománcával vonja be.

Még kell még emlékeznünk Godowsky-nak az eddig felül nem mult különlegességéről, t. i. a balkezéről. Ez az ambidextria egyenesen csodálatos. A hüvelykujját viszó dallamvezetés, a törz hangzatok egybeolvasztása oly mesteri, hogy valóban nem csodálkoznánk, ha ez a balkez fogalomvá válnék. — Mindenestre ér annyit, mintha helyette egy második jobb keze volna. Vagy — ami egyre megy — neki bírná a nem volna oka megbánni — a kettős balkezűséget.

Eleken ifj. *Mahler György* országgyűlési képviselő az egyedüli jelölt és egyhangu megválasztása bizonyos. *Mahler virilis* jogon tagja a törvényhatóságnak, de arról le fog mondani.

Székudvaron három jelöltnek van erős tábor. Ezek: *Eöröm Ede*, a Wenckheim-uradalom felügyelője, *Kócsán János* kishajóni kir. albiró és *Pap György*, román lelkész. Miután az intelligencia és a magyarság két pártra szakadt, könnyen győzhet a román jelölt.

Ternován *Rakosán János* pankotai gazdaszt és *Vasol Garó* drauci szőlőbirtokos küzdenek a megyebizottsági tagságért. Egyforma pártjuk van.

Glogovácson *Molcsányi Ernő* arad csálai erdőm s -r az egyedüli jelölt. Megválasztása bizonyos.

Tótváradon *Tomucca Vazul* ottani jegyzőt alighanem egyhangulag fogják megválasztani.

Draucz és Szentmárton községekben odaváló gazdák a jelöltek. Ma még több nevet emlegetnek, de valószínűleg mindkét helyen egyhangu lesz a választás.

Az aradi népkönyvtár megnyitása

Ünnep a ségai iskolában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A *Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa* az aradi Siga-külvárosnak könyvtárat adományozott, amely háromszázhusz kötet értékű munkából áll. A könyvtárhoz díszes, faragott, a magyar címerrel ellátott szekrényt is adományozott s a könyvtár helyiségeül a ségai iskola helyét jelölte ki. A könyvtár felettes hatóságul Aradváros tanácsát, felügyelőjévé a város polgármesterét jelölte ki s a könyvtár vezetésével *Lantos Miksa* községi tanítót bízta meg.

Az arad-ségai népkönyvtárat vasárnap délután, a ségai községi elemi iskola helyiségében nyitották meg s adták át a közhasználatnak. A megnyitási-ünnepen részt vett, *Institoris Kálmán* polgármester, *Millig József* iskola felügyelő, a tanító testület és nagyszámu közönség.

Lantos Miksa közs. tanító mint a népkönyvtár szervezője és kezelője üdvözölte a megjelent polgármestert, mint a népkönyvtár felügyelőjét. Hosszabban fejtegette a könyvtár jelentőségét a ségai nép között. A világot meghódító hatalmasságok között — ugymond — legnagyobb erejűnek a betű mutatkozott. Most eifött ide is, hogy hódítson a nemzeti kulturának, a magyar tudásnak újabb híveket.

Institoris Kálmán polgármester válaszában szintén hangoztatta a népkönyvtár fontosságát és hasznát és abbéli reményének adott kifejezést, hogy a lakosság áfoglalja érezni a könyvtár nemess hivatását, azt támogatni fogja s minél gyakoribb olvasással lehetővé teszi, hogy a ez értékes könyvtár minél teljesebben feleljen meg kitűzött céljának. A népkönyvtárt ezennel megnyitja s a ségai és környékbeli lakosoknak teljesen díj alantul rendelkezésére bocsátja.

A polgármester ezután felolvasta a *Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának* hozzá intézett üdvözölő sürgönyét, amelynek ez a szövege:

Arad ségai népkönyvtárunk megnyitása alkalmából rokonszenvvel üdvözöljük Arad város hatóságát és kívánjuk, hogy a könyvtár eredményesen töltse be a nép szellemi igényeinek kielégítése terén a reá váró hivatást.

Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa.

A népkönyvtár *Lantos Miksa* községi tanító fáradságot nem ismerő munkásságának újabb eredménye. Nemcsak Aradmegyében, de a környéken, Temesvárt kivéve, az első ilyen kulturális intézmény.

Előléptetések a Máv.-nál.

Sztankovits üzletvezető Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

A vasuti tisztviselők körében napok óta várják a november havi előléptetések közlését. Az előléptetések két részből fognak állni: az *automatikus* és a *szorokivüli* előléptetésekből.

Az *altisztekre* nézve az automatikus előléptetés már életbe is lépett és azt az aradi üzletvezetőség még a múlt héten, saját hatáskörében ki is adta.

A *tisztviselők* automatikus fizetésrendezésére vonatkozó rendelkezések még nem érkeztek le az igazgatóságtól. Hogy az automatikus előléptetés kiket ér, az nem titok, miután a rangsor és a várakozási idő kimutatásából kitűnik. Az automatikus előléptetéseken csakis fegyelmi büntetések változtathatnak. Nagyobb érdeklődés várja a rendkívüli előléptetéseket, melyeket kilátásba helyeztek. Valószínű, hogy a Máv. automatikus az előléptetéseket az előbbiekkal együtt intézi el és fogja közzétenni.

Tegnap az a hír volt Aradon elterjedve, hogy az előléptetések már megérkeztek az üzletvezetőséghez. Illetékes helyről azonban arról értesülünk, hogy a Máv. igazgatóságtól az aradi üzletvezetőséghez a tisztviselők előléptetésére vonatkozólag eddig semmiféle közlés nem érkezett.

Sztankovits Miklós aradi üzletvezető tegnap este Budapestre utazott. Mint értesülünk, az üzletvezető utja a tisztviselők előléptetésével van összefüggésben. A Máv. aradi tisztviselői között tudnivaló, hogy az üzletvezető a Máv. igazgatóságának felszólítására, ebben a tárgyban utazott Budapestre; Sztankovits holnap érkezik vissza Budapestről és a tisztviselők azt hiszik, hogy magával hozza az igazgatóságnak az előléptetésekre vonatkozó közlését is.

Félhivatalos jelentés szerint — mint a napokban említettük — az összes előléptetéseket, mind a miniszter körébe eső főhivatalnokokra, mind az igazgatóság hatáskörében levőkre vonatkozólag, most *csütörtökön vagy pénteken* fogják, november elsejére visszamenő érvényességgel kiadni.

A tanítók szervezkednek.

Viharos gyűlés a fővárosban.

Kovács Vincét lehurrogták.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

Magyarország tanítói vasárnap nagyfontosságú gyűlést tartottak Budapesten és ami keserűség, fájdalom és jogos panasz évek óta a szívükben összegyűlemlétt, annak egy erélyes határozatban adtak kifejezést. Aggodalommal és megdöbbenéssel látják Magyarország tanítói, hogy a kormány szemében a tanítók még ma is csak mestobagyermek: a fizetésrendezés várva-várt ügyét ismét elhalasztották és az 1907. évi költségvetésbe csak allg valami, a felekezeti és nem állami tanítók számára pedig egyetlen fillér sincs felvéve. A tanítóság tehát a kormánytól *felebbes a törvényhozáshoz*. A kormánynak már eleget könyörögtek, a kormány nem akar rájuk hallgatni.

A Magyar Tanítók Országos Bizottságának gyűlése az Akadémia üléstermében folyt le. Az ország minden részéből képviseltette magát a tanítóság, Aradról ott volt Kovács Vince tanítógyuleti elnök, aki beszélt is és Apponyi t akarta védeni, de nem hallgatták meg.

Kozma László elnök bejelenté, hogy illetékes helyen megadta információját arról, hogy az ország tanítósága az *izgalom legmagasabb fogaig jutott el*. Csak egyet jegyez meg még: azt, hogy bármily keserves a sorsunk, nekünk csak egy hazánk van. (Éljenés)

Hajós Mihály bejelenté, hogy a kereskedelmi miniszter *nem adta meg* a vasuti kedvezményt. (Nem kell Kossuth fiának az ajándéka! Abcug Szerényi! Majd az angoloknak jut potya vasut!)

Lévay József indítványozza, hogy a kereskedelmi miniszter leiratát megdöbbenéssel vegyék tudomásul.

Simon Károly előadó ismertette a fizetésjavítás ügyét. Említé Polónyi ígését, hogy addig nem emelik semmi más foglalkozást az fizetését, míg a tanítóknak nem adják meg fizetésüket. Persze, Polónyi sutba dobta az ígését. Kíváncsi, hogy a tanítóság óhajtsai maradjanak meg *edáigi alakjukban*. Ezek a pontok a következők:

Az országos bizottság aggodalommal és megdöbbenéssel látja a fizetésjavítás előadását. Kér ezért *újvidéki a fizetésrendezés fogamatosítását*, a VI. egyetemes tanítógyűlés határozatai szerint. Eszerint az iskolatartás kötelessége az államé, ezért a más jellegű iskolák tanítói fizetését is az állam garantálja. Az iskolát közhivatalnak, a tanítót köztisztviselőnek ismerjék el. Az érettségivel megegyező előképzettségű folytán a IX. tételre lenne joga, de megelégszik a X. és XI. rangosztálylyal. Ajánlja, hogy *itt tagu agitacionális bizottságot és irodát szervezzenek a fővárosban*, amely mindaddig fennálljon, míg a tanítóság igaz célját el nem éri. A vidéken hasonló agitáló bizottság szerveztetését. Végül kívánja, hogy az országos bizottságot újja szervezzék.

Nagy vihar támadt erre.

— *Nem hiszünk többé!* Éhen hagynak veszni! Ne a kormányhoz, hanem a parlamenthez forduljunk! A kormány nem akar segíteni!

Ilyen kiáltások hallatszottak. Percokig tartott a vihar. Orsovszky Gyula (Nyíregyháza): A tanítóság meg van szegényítve. Egy vircelérnek több a fizetése, mint a tanítónak, mégis bizik a függetlenségi pártban?

Mózes Imre (Miskolc): Az országos bizottság mindaddig, míg kívánságát nem teljesítik, iskolaügyi dolgokkal ne foglalkozzék.

Kovács Vince (Arad) szerint bizonyos, hogy a tanítóság sohasem volt édes gyermeke a hazának. 35 év mulasztás, nemtörődömsége keseríti el a tanítót. Elmondotta szöve ezt Apponyi miniszternek is, akitől tudja, hogy nem telik el három hét és a tanítóság fájó sebei meggyógyulnak. (Él! Él! Él!)

Vegtelen láрма és zaj után csak nagynehezen tud szóhoz jutni az elnök; végre a szónok is csak nehezen folytathatta beszédét és sietett azt befejezni.

Göde József (Budapest) akart szólni, de a zajban nem jutott szóhoz.

Csizmándia Pál (Vasmegye) úgy látja, hogy beteljesedett az a mondás, hogy ahol a lovak előtt nincs abrak, ott egymást harapdálják.

Arany Bálint (Budapest): Koriácoltnak vagy gonosznak mondja azt, aki 800—1000 koronás fizetésű tanítókra bizta a magyar anyák gyermekéit.

Bocskay István (Kisvárd) *bizalmat akar szavaztatni a kormánynak*, a gyűlés azonban nem engedé, hogy a beszédét folytathassa.

Az országos bizottság erre Simon Károly

határozati javaslatát elfogadta. A VII. egyetemes tanítógyűlést összehívják. A gyűlés testületileg megy fel a függetlenségi pártkörbe és a többi pártkörökbe. Apponyi Albert miniszterhez azonban az országos bizottság nem mentet *üldözöttéget*.

Kozma László elnök bejelenté, hogy lemond az elnökségről.

A csongrádmegyei tanítógyulelet nevében Bits Pál bejelenté, hogy ők *nem szocialisták*, nem szakszervezkedést, hanem csak társadalmi szervezkedést mondtak ki együletükben.

Az abaujmegyei tanítógyulelet nevében Nevelés Lajos jelentette ki, hogy ők mindig első voltak a nemzeti küzdelemben s csak félreértésből foghatták rájuk, hogy szocialisták.

Ezzel örülési zaj között a gyűlés véget ért.

A nagygyűlésről háromszáz tanítóból álló küldöttség ment föl este a független pártkörbe, a hol a tanítói kart Polónyi Gyza igazságügyminiszter fogadta. Polónyi csupa *ígét* volt. Biztatta a tanítókat, hogy bizalommal legvenek Apponyi tránt. De *tekintettel kell lenniük az ország pénzügyi helyzetére* és figyelmezteti a tanítókat arra, hogy ne hallgassanak a szocialista és nemzetellenes izgatásokra és ne üljenek föl ezer propagandájának.

A tanítók nem nagy lelkesedéssel fogadták Polónyi nyilatkozatát. Néhányan azt kiáltották:

— Mikor lesz a fizetésemelés? Ehen halunk!

A pártkörben levő képviselők is biztatták a tanítókat.

Pokolgép a Szent Péter-templomban.

Merénylet a Vatikánban.

Anarkista, vagy örült?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A római Szent Péter-templomban vasárnap délben robbanás riasztotta meg az áhítatos közönséget. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a robbanás egy pokolgéptől származott, amely azonban bajt nem okozott. Hogy kik és ki ellen tervezték a sikertelen merényletet, eddig nem lehetett megállapítani. Természetesen rögtön az anarkistákra gondoltak, de legújabb jelentések szerint *nem anarkisták* követték el a merényletet, hanem inkább valami *örült*. Bár kár nem esett, Róma népe mégis izgatott volt a nap folyamán. A robbanás különben akkor történt, amikor legtöbben voltak a templomban és Rampolla bíboros is jelen volt.

A merényletről az első táviratok a következőket jelentették:

Vasárnap délben a Szent Péter-templom belsejében, a Navicelli-oltár közelében robbanás történt, mely azonban kárt nem okozott. A misén jelenlévők között a robbanás következtében pánik keletkezett. A misén Rampolla bíboros, a bazilika érseke is jelen volt. Egy rendőrbiztos több rendőrrel a robbanás helyére sietett, ahol pléhdoboz *készült pokolgépet* talált. A pléhdoboz puskaporral volt megtöltve és vasdróttal volt körülvéve. Különböző nagyságu vasszegek is voltak a pokolgépben, amely egy, a boltozat javítása céljából föllállított állványon volt elhelyezve. A templom délután is nyitva volt és sokan mentek a templomba, hogy a robbanás helyét megtekintsék.

A Szent Péter-templom miséjén nagyszámú közönség, főleg idegenek, katonák és nőc voltak jelen. A pokolgép a Lam-Franchi szobrász készítette Navicelli oltár és XIII. Kelemen pápa sírmléke között volt elhelyezve. A rob-

banás igen heves volt. A füst elterjedt az egész templomban és puszkaporszagot árasztott. A templomi örök, a templomban jelenlevő katonák és számos hívő a robbanás helyére sietett és az állvány deszkái alatt fölfedezték a pokolgépet. A doboz mintegy tíz centiméter magas és öt-hat centiméter széles. A robbanás nem tette semmi kárt, csak az állvány néhány deszkájamagfaketedett a füsttől. A templomi örök egyike, aki a robbanáshoz közel levő helyen tartózkodott, kije'entette, hogy nem látott senkit, aki a pokolgépet letákolta s almenekülhetett volna. A Szent-György oltárnál, a robbanás helyéhez közel egy lelkész ép a szentmisét mondotta, amikor a robbanás történt. Ijedten félbeszakította az imát de mielőtt meghalotta, hogy nem történt semmi, folytatta a szertartást. Az egész borgól negyedben hallották a robbanást, miután azonban épen déli volt, azt hitték, hogy a zaj a mindennapi déli ágyulövés. Innen van, hogy csak kevesen siettek a Szent-Péter templomba, mely különben a robbanás után is nyitva maradt. A templomban megjelent bírósági vizsgálóbizottság megállapította, hogy a talált pléhdoboz eredetileg konzerveket tartalmazott. A dobozon egy felsőolaszországi konzervgyár neve van. A gyújtó-zsinór egész rövid lehetett, mert sehol sem találták. A bíróság kihallgatta a templomi öröket, valamint más személyeket és igen pontosan megvizsgálta a robbanás helyét. A robbanásról senki sem tudott felvilágosítást adni.

Mery del Val bíboros, államtitkár haladéktalanul értesítette a pápát, aki ezt mondotta: „Hálát kell adni Istennek, hogy nem történt szerencsétlenség.”

A pokolgépben talált szögök hasonlítanak azokhoz, amelyeket az Arago-kávéházban történt robbanás után találtak. A belügyminiszter 1000 líra díjat tűzött ki annak, aki az e hónap 14-én és a most történt bombarobbanások szerzőjének nyomára vezeti a hatóságot.

A pápa vasárnap délután a trónteremben zárandokcsapatot fogadott, amelyben 200 külföldi család volt. A szentatya kézsókra bocsátotta a megjelenteket, akikhez néhány szót intézett.

Ma este érkezett újabb táviratok még a következő részleteket jelentik:

Róma, november 19. A rendőrség az összes helyi anarkistákat vallatóra fogta, de mind beigazolták ártatlanságukat. Az eddigi vizsgálatból következteti a rendőrség, hogy ez a merénylet nem is az anarkisták műve, hanem egyes emberé. Majdnem bizonyos, hogy ezt a merényletet ugyanaz az ember követte el, aki Aragnoban a kávéházi merényletet elkövette.

Ma újabb rémületet keltett egy robbanás, amely a királyi palota alatt lévő alagutban hangzott el. De kiderült, hogy a robbanást egy kis petárda okozta, melyet egy pajkos gyermek helyezett el a sinekre.

Róma, nov. 19. Az estilapok kimerítő jelentést közölnek a merényletről, holott senkisé tud bizonyosat. Csak annyi kétségtelen, hogy emberi élet nem esett áldozatul és hogy a székesegyház műkincei sértetlenek maradtak. A pokolgép szinte gyerekesen volt megkötve ruáka és most már bizonyos, hogy a merénylet nem az anarkisták műve volt. A pápának monsignore Disletti vitte meg a merénylet hírét, mire a pápa így szólt:

— Adjunk hálát az istennek, hogy nem esett baj és reméljük, hogy örült ember

követte el a merényletet, akit nemsokára sikerülni fog ártalmatlanná tenni.

Általános a vélemény, hogy a merénylet örült. Anarkista semmi esetre sem lehet, mert anarkista ilyen gyermekes pokolgéppel nem dolgozik.

Tegnap délután öt órakor a Quirinál alatti alagutból tompa dörrenést hallottak. A rendőrök minden oldalról lélekszakadva futottak oda, mert újabb merénylettől tartottak. A föltevés azonban alaptalannak bizonyult, mert egy suhanc éretlen tréfájának következménye volt a durranás. A suhanc a villamos vasut sineire egy játékpétárdát tett, amely a villamos kerekai alatt nagy robajjal fölrobbant.

A fejedelem tömlőce.

Herczeg Ferencé eikke.

Arad, november 19.

Már hetek óta beszélnek, hogy a kassai fülke, melyben II. Rákóczi Ferenc hamvai nyugszanak, nem méltó a fejedelemhez, akit oly fényes ünnepek közt hoztunk haza s a kegyelethez, amelyet történetünk e legenda-szerű alakja iránt az egész Magyarország érez. Ugy kellene, hogy a Rákóczi Ferenc nyugóhelyére ezrével zárandokoljon a magyar nép, de a kassai fülke a kegyeletnek ily nagyszerű módjára nem alkalmas. Szűk, sötét pince ez, melyben még jó, ha tíz-tizenkét ember elfér. Öreg olvasókanonokok nyugszanak ilyen helyen, — II. Rákóczi Ferenchez ez a szűk fülke nem méltó.

Herczeg Ferenc, aki a múlt héten Kassán járt, szintén élénk megütközéssel hozza szóba a II. Rákóczi Ferenc temetkező helyét. Cikkében többek közt így ír:

A tündészép kassai dom evangéliumi oldalhajójában, közvetlen az utcára vezető mellékapu mellett, vasrácsos kis ajtó van a falban. A rácson túl fekete öreg ástozók. Az ajtó kulcsát egy nagyművel sűgű és tüzes hazafiságu prelátnak, Fodor Sándor prépost-kanonok őrzi hivatalból. A prelátnak jól ismeri az ereklyegyűjtők barbár ötletét, azért nem is adja ki kezéből a kulcsot, hanem maga kaulozolja le a látogatókat a kriptába. Keskeny csigalépcső vezet le a földalatti pincébe. Ott lenn, az alacsony bolthajtás alatt, szűk helyen öt kőkoporsó szorong. Három a lépcsővel szemben áll, kettő a lépcsőhajtás által alkotott fülkében. A három középsőben pihen a fejedelem, vele egy kőkoporsóban Zrínyi Ilona és Rákóczi József. Jobbra van a restenthetetlen bátorságu Esterházy Antal generális, balra a hűséges Sibirki pihenőhelye. A fülkében álló koporsók közül a nagyobbik a „locumtenens marsall” Bercsényi Miklós és hitvesének hamvait őrzi. A kisebbik üres. Abban akarták elhelyezni Bercsényi Lászlónak, Franciaország marsalljának tetemét. De a franciák tudvalegyőleg nem adták ki.

A kriptá oly szűk, hogy ott egyszerre legföllebb tíz-tizenkét ember fér el szorongva. A többi látogatóknak az alatt ott fenn a templomban kell várakoznia, nehogy torlódás támadjon a keskeny lépcsőn. Már ebből az elrendezésből is látható, hogy tömeges látogatások lehetetlenek. Azaz a nép tízezrei nem láthatják a fejedelem pihenőhelyét.

Az újonnan restaurált kriptá falai világosszürkék. Mivel a koporsók és a padló színe ugyancsak világosszürke, ennél fogva az egész kriptá inkább sivár kőfaragó-műhely, mint egy a rajongásig szeretett fejedelmi udvar pihenőhelyének benyomását teszi. A koporsók állan-

dóan sötétségben vannak, csak ha látogató érkezik, akkor gyulad meg a padmalyon heverő villamos lámpa, józan fényével megvilágítva a kopasz kőveket. Két-három eleven koszorunál többet nem igen lehet megtűrni odalenn, mivel a kriptá rosszul szellőzik.

Ebben a szűk és sivár földalatti pincében, hol a látogató tiszteletlen közelségben kénytelen szorongani a megszentelt koporsók mellett, szemoruar kijózanodik még az is, kinek lelke mámoros a kuruc költészet színpompájától. Az ember nem szabadulhat a gyötrelmes goncolattól, hogy a fejedelem tetemét tömlőcében őrzi. És hogy ilyen sirbatétellel a nemzet nem róttá se becsületbeli kötelességét Rákóczival szemben.

Herczeg Ferenc azt ajánlja, hogy a mostani kriptá fölött levő mellékhajóban, mely emeltbb a templom színeinél s melyben egy alig használt kápolna van, helyezték el a fejedelem hamvait. Ott, a festett ablakok fényében, merész oszlopok közt pihennének, állandóan a hívők szeme előtt és mégis tiszteletet parancsoló távolságban. Ott könnyen megoldódnék a monumentális síremlék kérdése is.

Városatya-választás.

Jelölés a II. kerületben.

Aradi Közlöny tudósítói által.

Arad, november 19.

Kedden este nyolc órakor tartják meg az aradi függetlenségi és 48-as pártnak a II-ik kerületben lakó tagjai a „Jópásztorhoz” címzett vendéglőben, Fizer Lajos elnöklété alatt, a kerületben megüresedett egy törvényhatósági bizottsági tagságra a jelölő gyűlést. A gyűlés iránt élénk érdeklődés nyilvánul. Régen esett meg, hogy ilyen részleges választás idején, amikor csak egy hely van üresedésben, annyi reflektáns és komoly jelölt lett volna előtérben.

Az előjelek után ítélve, a jelölő értekezlet nagy többsége Leitner Ernő dr. igazgató-őorvos mellett fog megnyilatkozni. De bizonyosan lesz tekintélyes pártja Szabó Zoltán nyug. alezredesnek, Oravits Miklós fakereskedőnek és Meiszióvits János nagykereskedőnek is. Valamennyien érdemes tagjai a társadalomnak és ha ezuttal nem is, de az általános választások idején bizonyosan bejutnak a törvényhatósági bizottságba.

Mi, a közérdek szempontjából, ezuttal Leitner Ernő dr. jelöltetését és megválasztását tartanók a legszerencsésebbnek. Leitner Ernőnek nagy érdemei vannak a gyermekvédelem körül, de ezenkívül számos humanus intézményünk tanuskodik arról, hogy Leitner Ernő érdemes a polgárság bizalmára. Mulhatatlanul szükség is van Leitner Ernőre a törvényhatósági bizottságban, mert ezidőszereint olyankérdések vannak szőnyegen, amelyeknél az ő szakértelmére a tanácskozásokon szükség van. Hogy egyebet ne említsünk, itt van a gyermekkorház régen vajudó kérdése, amely dscára annak, hogy minden anyagi kellék rendelkezésre áll, nem tud a megvalósulás stádiumába jutni. Leitner Ernő szakértelmével és nagy ügybuzgóságával ugy ebben, mint más kérdésekben igen jó szolgálatokat tehet a városnak.

Kár volna, ha a választási mozgalmak olyan hullámokat vernének fel, hogy abból innen, vagy túl diszsonancia támadna; ez volna tehát a leghelyesebb, ha a holnap esti jelölő értekezlet egyhangulag tudna Leitner Ernő dr. személyében megállapodni.

Visontay Kálmán nyilatkozik.

Az elbóditott tanulmányfej.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Több napj mellységes hallgatás után ma megszólalt Visontay Kálmán aradi rajztanár és festő, hogy előterjeszse védekezését a Műcsarnokban leleplezett plagizálás vádjára. Visontay nyilatkozata, melyet Budapestről táviratban küldött Aradra, így hangzik:

„Botrány a műcsarnokban“ című híclapi közleményekre kénytelen vagyok kijelenteni azt, hogy igaz: hogy a kérdéses képet, illetve vásznat évekkel ezelőt — hogy formát adjak (egy anyagiakkal küzdő, tehetséges ember segítségének — Rottmann Miksától vettem Münchenben, mint egyszerű szundikáló fejtanulmányt, ezután lett cigarettázó hölgy, majd pedig az én fantáziám adta bele *mesterségesen piézolva és sárgítva* a dohánylét, illetve a nikotintól okozott bódultságot és lett „Nikotin hatás.“

Ez tehát nem lehet plágium; svindli pedig azért nem lehet, mert mindezek Rottmann tudomásával és beleegyezésével történtek. Sok kép van, amit hárman is festettek, így a muzeumunkban a „Mátyás király vadászata“ ban a tajat Ligeti, a figurális részt Wagner S. festették; az én esetemben társszerző azért nem szerepelt, mert az illető az átalakítás után a szerzői jogra nem reflektált. Az egész ügy különben egy aradi jóakarómtól származik, aki ellen a megtorló lépéseket megtettem. Nem gaz tehát, hogy Rottmann engem feljelentett, valamint nem igaz, hogy a képet lekasztották volna.

Visontay Kálmán.

Ez a nyilatkozat aligha hegeszti be azt a súlyos sebet, amelyet Visontay önmaga ütött reputációján. Hiszen beismeri, hogy Rottmann festette az emlíntésű képet tanulmányfejnek, amelyhez ezután hozzá „piézolt és sárgította“ a nikotin hatását. A festőművészet körében még a vázlatokra is fönntartják a szerzői jogot és amint Munkácsy Mihály vázlatához nem lenne szabad Visontaynak hozzájárulnia és alaknyarítása nevével, épúgy nem szabad Rottmann művészi alkotásához sem. Arra aztán már egyáltalán nincs gútség, hogy a rajztanár Rottmann nevével lemosta és csupán a magáét szerepelteti a képen. Hogy egy nagy vásznon a figurális rész, az egyik, a tájkép pedig egy másik, sőt harmadik festő ecsetje alól kerül ki, az tényleg nem tartozik a ritkaságok közé. Szinte páratlanul csak az az eset áll, hogy egyetlen egy fej megfestéséhez két szerző van, akik közül az egyik — Rottmann — főháborodva kijelenti, hogy nem volt tudomása a pótszerző fő dolgozásáról, míg a pótszerző nyilatkozatában azt állítja, hogy az eredeti kép festője nem reflektált a szerzői jogra.

Közérdekből, az aradi művészet érdekében kívánatos, hogy Visontay a megtorló lépésekkel való fenyegetését váltsa be és valamilyen formában vigye bíról fórum elé ezt a kínos ügyet, amely sürgős tisztázásra vár. Ha alapítványi hurcolták meg a tanárt, akkor mindenki részéről, első sorban az aradi sajtó részéről teljes elégtételt fog kapni. Ha azonban ott is oly szerencsétlenül fog vádolni, mint amilyen erőltetett mai nyilatkozatában védekezik, akkor alighanem vége szakadt Visontay Kálmán zajos szereplésének a művészet és nyilvánosság terén.

Apróhirdetés.

(Mintán a vízvezetési társaság: ak szó ó levelet eddig nem lehetett kézbesíteni)

KIS ZAVAROS. Levele van a kiadóhivatalban „Fölmondott szerelem“ jelű alatt PÖRÜLJART ARADKÁTÓL.

Amiről suttognak.

Luigi és az örökség.

La donna e mobile.

1.

Nem tulságosan valószínű, de annál vidámabb históriáról suttognak mostanában a főváros művész köreiből. Suttogják csak, hangosan még senki sem mer beszélni róla.

Mi sem. Mi is megsugjuk csupán.

2.

X ur fiatal, de már jónevű festőnk, aki művészeti tanulmányainak egy nagyrésztét Olaszországban végezte. Onnan azonban nemcsak a cinquecento művészeinek szeretetét hozta magával, hanem egyebet is: valami vak imádatot mindenért, ami olasz. Italo mániája miatt barátai, noha X-nek hívják, egyhanguan Luiginak keresztelték. És ha beszélnek róla, rendszeresen ezen a néven emlegetik. Legutóbb pedig ezzel a históriával kapcsolatosan:

3.

Luigi, amikor hazaért idő és műtermet bérelt, dolgozni kezdett. Nagyon szorgalmasan és buzgón. Mégis, nem foglalta le minden idejét a munka: a piktornak idője maradt a szerelemre is. Ami különben teljesen rendjén van. Ugye?

Szerelmét illetőleg nem volt tulságosan változatos. Márkizekre nem vágyott és nagyon meg volt elégedve, amikor egyik modeljének — nevezzük Rózsikának — kegyeit megnyerte. Bo dog volt Rózsikával, aki gyöngye volt a nőnek és ainek oldalán jól esett a dicsőségről szólni álmot.

4.

Egy nap azonban fordulat állott be a dolgok eddigi nyugodt rendjében.

Luigi egy napon kirándult egy a főváros közelében levő nyaralóba, ahol portréit kellett festenie. Ugy számított, hogy munkája egy hétig tart. De már négy nap múlva elkészült. Erre aztán hazajött.

— Hogy meg lesz lepődve Rózsik! — gondolta magában és szíve gyorsabban dobogott.

5.

Rózsika csakugyan meglepődött. Hasonlón Luigi Hasonlón Manó is, Luigi mecénása.

Hogy Manó hogyan kerül ebbe a történetbe, azon Luigi csodálkozott. Nem sokáig. Mert megértvén a helyzetet, a festő barátságosan kezét nyújtott a mecénásnak és nyomban megszakitotta a viszonyt a kis modellel.

Köny és felesleges jajgatás nélkül. Mert ez csak egy afféle vértelen tragédia volt, amelynek végén Manó egy képet vett a piktortól.

6.

És itt lesz érdekessé a történet.

A balkézről való válas után, Luiginak meghalt egy nagybácsija Mezóturon. A nagybácsi gazdag ember volt, neve azonban az egész vármegyében kész programot képviselt.

Ő volt a mezőturi Dandin György. Sőt a hatványra emelt Dandia György.

A nagybácsi ugyanis négyszer nősült és mind a négy felesége megcsalta. Ezért első sorban elvált tőlük. És ez magyarázza meg külföldös végrendeletét is, amelylyel százötvenezer forintnyi vagyonát unokaöccsére, Luigire hagyta ugyan, de azzal a föltételel, hogy a festő is szerencsétlenül lesz családi

életében. Vagyis az örökség majd csak akkor üti a markát, ha közjegyzőileg bizonyítja, hogy megcsalta a — felesége.

7.

A festő nem esett kétségbe.

— Mi yen egyszerű dolog az egész! — gondolta magában Nőül veszem Rózsikát, neki véreben van a megcsalás, akkor aztán, ha megcsalt, elvállunk s enyém az örökség.

És elvette Rózsikát. A kis modell zokogott a szerencsésén. Legszebb napjaiban sem mert remélni, hogy a piktor nőül veszi. És most férj és feleség lettek...

8.

Rózsika azonban az új helyzetében sem becsülte meg magát. Luigi hiába intette, hasztalan könyörgött, Rózsika nem hallgatott a piktor szavára. Hiába való volt minden: a kis hölgy nem akarta megcsalni férjét.

Es maig sem csalta meg! A piktor kétségbe van esve, Rózsika azonban hajthatatlan és egyra azt emlegeti, hogy: tisztességes asszony!

Luigi pedig félti az örökséget.

9.

Ez ke sut ogják róla. Mi is megsugtuk, bár az igazat megvallva, nem tulságosan valószínű, hogy egy ilyen szép asszony — ne akarja megcsalni a férjét.

Vitriol egy tanár ellen.

A bukott diák merénylete.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A múlt tarév végén Somogyi Árpád hetedgimnázista diák, a budapesti VIII kerületi gimnázium tanulója elbukott két tárgyból. Ezt a bukását Zinszky Aladar dr. tanárnak tulajdonította. Mikor Somogyi kézhez kapta a bizonyítványát, megleste Zinszkyt s amikor ez távozott az intézetből, az utcán leöntötte vitriollal. A mérges folyadék szerencsére, csak a nyakán érte a tanárt s így nem okozott nagyobb bajt.

A merénylő diák bíróság elé került. Ügyét a járásbíróhoz tették, mert nem lehet rabszónyítani, hogy a merényletet előre terveltetés után követte el. Somogyi ugyanis azt hozta fel a védekezésére, hogy öngyilkosságra készülődött, csak amikor Zinszkyvel találkozott, támadt ez ellen s nem is tudta, hogy mit cselekszik. A járásbíróval Baumann dr. bírósági tanácsosnál a merénylő diákot. Megjelen a tárgyaláson Zinszky tanár is az ügyvéd, Nagy Emil dr. országgyűlési képviselő kíséretében.

Somogyi Árpád nem tagadja, hogy a merényletet elkövette, de arra nem készült.

A bírósági: Honnan tudta ön már az előző napon azt, hogy latinból és algebrából szekundát kapott?

— Egy kollégám közölte velem, aki a bizonyítványokat írta.

— Minő hatást tett önre a hír?

— Öngyilkosságra szántam magam. Reggel, mielőtt az intézetbe mentem, marólugot vettem egy drogériában. Mikor láttam, hogy csakugyan elbuktam, a marólugot kiittam.

— Mi baja lett ettől?

— Balsó fájdalmakat nem igaz okozott, csak a szám erősen habzani kezdett.

— No, ez a dolog nem igen lehet komoly.

— De az volt s utána kénsavat is akartam inni.

— Nos, ha ön csakugyan öngyilkossá akart lenni, miért nem vette be a vitriolt?

— Nagyon zavart voltam, gondolkodni sem tudtam Zinszky ur biztatott, hogy majd folya-

modhatom javítóvizsgáért. Mivel pedig őt ellenségemnek tudtam, ezt „áltatásnak” vettem s roppantul elkésztett. Hirtelen a szeme közé akartam önteni a vizitot, de visszariadtam attól, hogy én vakká tegyem. Hagytam tehát békén távozni. Aztán követtem s az utcán hátulról leöntöttem.

— Mit gondol, miért lett volna Zlinszky tanár ur önnek ellensége?

— Azt hiszem, mivel *szociálistának* tartott.

A bíró ezután a sértett tanárt, *Zlinszky Aladár dr. t* és a tanukat hallgatta ki.

Az ügyészi megbízott vád- és Somogyi ügyvédjének védőbeszéde után a járásbírószék kihirdette ítéletét, amely büntésnek mondja ki Somogyi Árpádot a súlyos testi sértés vétségében és ezért *8 napi fogházra és 40 korona pénz büntetésre ítélte.*

Az ügyész megnyugodott, de a védő és a vádlott, akinek viselkedése a jelenvoltakat megbotránkozta, felebbezték az ítélet ellen.

Könyv a hűtlenségről.

A legrégebbi betegség.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Könyvet írtak a hűtlenségről, az asszonyi hűtlenségről, az asszonyi hűtlenség történetéről. A könyv szerzője *Franz Halbing* berlini író, ki pontosan nyomon követve a hűtlenség történetét, kimutatja, hogy különböző korokban mily mértékben, mily alakban jelentkezett ez az internacionális betegség s mint fogták fel egyes körök.

Az író a hűtlenség egész geneziséjét ismereti, megemlíti, hogy az ókor törvényhozása keményen, rendszerint halállal büntette a házasságtörést. Különös szigorral járt el a zsidó törvénykezés, amely a házasságtörőket halállal büntette. A görögöknél is halállal járt a házasságtörés, de pénzzel meg lehetett váltani, s a megcsalt férjnek meg kellett elégednie azzal, hogy a „házibarátot” jól elverje, vagy elvette.

A rómaiaknál *Romulus* törvénye elrendeli, hogy a férj csak elűzheti nejét, ha a három főbűnben: a házasságtörésben, gyermekgyilkosságban és kulcseltulajdonításban bűnös. Sajátosságos, hogy az erköcstelen császárság ideje alatt egyre szigorubb lett a büntetés házasságtörés miatt.

A keltáknál megölte a férfi hűtlen nejét. Ha a kelta kétkedett az ujszülött apaságában, a gyermeket nagy pajzsa helyezte s a folyóba dobta. Ha a hullámok a partra sodorták, akkor törvényes volt a gyermek, de ha elpusztult a hullámokban, törvénytelen volt s ebben az esetben az anyát is kivégezték.

A germánoknál, mint *Tacitus* írja, ritkán fordult elő házasságtörés, amely esetben a férj meztelenre vetkőztette nejét, levágta haját s a házból kikergette.

Kínában a megcsalt férjnek jogában áll mindkét bűnt megölni, de minden segítség nélkül szabad csak megtennie. Ha csak egyiket öli meg, gyilkosság vádjával illetik. Ha a házasságtörő szegény, a férj levágja copfját s megkorbácsoltatja, az asszonyt pedig rabszolgának adja el.

Japánban a házasságtörő botbüntetésben részesül, a csukcseneknél a férj megölni ez asszonyt, de ha nincs fia és örököse, kényszerítheti is a házasságtörésre.

Az eszkimóknál szokás a házasságtörés s a férfiak nem igen féltékenyekednek. Az indiánusoknál elkergetéssel s az orr leharapásával büntetik a hűtlen asszonyt. A büntetés rendszerint vagyoni kárpótlásból áll. A leg több

esetben a civilizált és vad népeknél az asszonyt jobban büntetik, mint a férfit.

Végül az író végigtekintve a történelmen, megállapítja, hogy a hűtlenség az erköcs nemesbűléssel s a kultúra emelkedésével mindinkább ritkábban fordul elő, szoval bizonyos haladást fedez fel. Nem kell messzire mennünk példakéért, hogy az ellenkezőt bebizonyítsuk. Csak *Koburg Lujzának*, s *Lujzának*, a szász királynénak világhíres, botrányos hűtlenségére kell utalnunk. Az emberek ebben a tekintetben sohasem javulnak. A hűtlenség története a szerelmes emberiség története.

György herceg botrányai.

A szerb trónörökös ügye.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 19.

Belgrád ból jelentik, hogy a szerb trónörökös elmeállapotáról elterjedt hírek arra vezetendők vissza, hogy *Péter* királynak az elmult szerdán heves jelenete támadt a trónörökösrel, amelynél *tetilegességre is került a sor*; ekkor elhatározta a király, hogy fiát egy genfi ideggyógyintézetbe internálja. A király több belgrádi orvossal konferált.

A trónörökösnek az a baja, hogy erős *alkoholista*, excentrikus hajlamu ifju, akinek vad csínyjei különösen a család közelében keltek kinos félelmet, mert a herceg még atyját sem respektálta. A nép előtt is ellenszenvesse tette magát és igen sokan arra kérték a királyt, hogy a saját és dinasztiaja érdekében helyezze el idegenben a trónörökösöt és zárja ki a trónörököséből is, mert csak katasztrófát idézhet fel. *Péter* király azonban nem merte magát eddig részálni e lépésre, mert *György* herceg, kinek tudomása volt a személye iránti általános ellenszenvről, azzal fenyegette meg atyját, hogy *akkor leleplezi a királygyilkosságot és atyja trónralépésének körülményeit.*

Hogy mennyire ellenszenves a trónörökös, bizonyítja az a nyilvánosan történt eset, hogy mikor nemrégén *Topsiderből* lóháton erős vágatással a belgrádi ucai járókelők életét veszélyeztette, feltartóztatták, leráncigálták a lóról és a közönség megverte; *csendörökösnek kellett őt kiszabadítani a dühös néptömeg boszujai elől.*

Zimony-ból táviratozzák a bécsi *Zsit* nak: *György* herceg trónörökösnek utolsó botránya a következő: A királyi palotában egy egeret találtak. A trónörökös fogta az egeret és kiment vele az utcára, ahol a palota előtt őrt álló két katonának odaadta az egeret és megparancsolta nekik, hogy harapjanak bele. A katonák vonakodtak ezt megtenni, ami annyira felháborította a trónörökösöt, hogy *revolverrel le akarta löni a katonákat.* A palota előtt ekkor már nagy közönség verődött össze; csak néhány katonatisztnak sikerült a trónörökösöt eltéríteni szándékától és bevinni a palotába.

E hírekkel szemben a belgrádi cáfoló-masina még mindig buzgón dolgozik. Tegnap újra megszólalt a szerb külügyi sajtóiroda és a következő hivatalos jelentést tette közzé:

— Hamisak és rosszakaratu koholmányok nemcsak a *György* trónörökös elmebajára vonatkozólag *Bécsből* tervszerűen terjesztett hírek, hanem *György* herceg *magaviseletére vonatkozó újabb hírek* is. Nem felel meg a valóságnak, hogy egy híres orosz elmeorvos járt *Belgrádban* és megvizsgálta a trónörökösöt; nem felel meg a valóságnak, hogy a herceg véresre verte környezetét, hogy éjjeleken keresztül mulatott; nem felel meg a valóságnak, hogy a trónörökös revolverrel akart lövöldözni a mun-

kásokra; nem felel meg a valóságnak, hogy a herceg adésságokat csinál. A herceg *miniatűrű életét folytat és csakis tanulmányainak él.* A király engedelmé nélkül sohasem utazott el vidékre, vagy külföldre. A terjesztett rágalmak csakis boszu művel.

Elfogatási parancs

az eltűnt író ellen.

Feljelentések sikkasztásért.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Megirtuk, hogy *Szombaton* eltűnt budapesti lakásáról *Gyürky* Ödön dr. katolikus író, aki az utóbbi években közvetítő irodát tartott fenn.

A mai táviratok azt jelentik, hogy a budapesti rendőrség még egyre folytatja a nyomozást az eltűnt *Gyürky* Ödön dc. ügyében. Eddig megállapította, hogy *Gyürky* nem követett el *öngyilkosságot.*

A vizsgálatot *Marinovich* Miklós rendőrfogalmazó vezeti. Tömegesen érkeznek a följelentések az eltűnt ellen *nagyobb összegek elikkasztása miatt* Kltűnt, hogy *Gyürky* nagyban űzte szélhámosságait. A vidéki városok tanítóhoz és plébánosaihoz körlevelet intézett, amelyben figyelmükbe ajánlotta adásvételi irodáját. Azok azután agitáltak érdekében, úgy, hogy az iroda a nép körében nagy bizalomra tett szert. A gazdaközönség nagy mennyiségű gabonát és más árut szállított neki eladás végett. Az üzleteket a vidéki ügynökök bonyolították le. Amikor a gazdák a pénzürt jelentkeztek az irodában, *Gyürky* mindannyiszor az ügynökökhöz utasította őket és írásokkal bizonyította, hogy pénzüket az ügynökök címére már kiutaltványozta.

A rendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy nem manipuláltak-e az ügynökök is a reájuk b'zött árukkal és pénzekkel?

Gyürky ellen *elfogatási parancsot* adtak ki. A rendőrség véleménye szerint *Gyürky* nem szökhethet el *Budapestről.* Ott kell lappangania valahol. Levelében bejelentett *öngyilkossági szándéka* sem lehet igaz. *Gyürky* ugyanis az utolsó napokban annyi pénzt kerített magának, amennyit csak tudott. Vagy 12.000 koronája lehet. Még az irodájában alkalmazott gépirőnököt sem fizette ki, azt a pénzt is magának tartotta meg.

A rendőrségen különben furcsa hírek szállonganak. *A rendőrség már napokkal ezelőtt értesült Gyürky csalárádságairól,* — így mondják a hírek. A detektívek figyelték is *Gyürkyt.* Mindenütt a nyomában volt három detektív. *Gyürky* tegnapelőtt bement a *Baross-kávészáza.* A detektívek figyelték a kijárást, *Gyürky* azonban mégis eltűnt. Hogyan, miképpen, arra nem tudnak vagy nem akarnak a detektívek felelni. A rendőrségen arról is volt szó, vajjon ne tartóztassák-e le rögtön *Gyürkyt.* Sokáig haboztak e kérdés fölött, míg végre is *Gyürky* eltűnt. Eddig a furcsa, szállongó hírek, melyek nem nyertek még megerősítést.

SPORT.

+ Az *Aradi Turista-Egyesület* november hó 20 án délután 6 órakor a *Vass-szállóban* (*Kovács* és *Novotny-féle* külön helyiségben) választmányi ülést tart a szórakoztató estély megbeszélése tárgyában. Az ülésre ezuttal is meghívja a választmány tagjait az elnökség.

A nagybeteg hercegprimás.

Aggasztó hírek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Aggasztó hírek érkeztek ma este Vaszary Kolos, biboros hercegprimás állapotáról. Az ősz főpapot, aki már hónapok óta állandóan gyengélkedik, ágyba döntötte régi gyomorbaja, amely annyira súlyosbodott, hogy az egyházfejedelmre föladták már a halotti szentséget.

Késő éjjel azt táviratozzák ugyan a fővárosból, hogy a biboros főpap állapota nem válságos, de minthogy Vaszary 74-ik életévében van, betegségének lefolyása elé nagy aggodalommal tekintenek.

Az egyházfejedelem betegségéről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A már régóta betegeskedő Vaszary Kolos hercegprimás állapotában ma komoly fordulat állott be. A hercegprimás tíz nap óta ágyban fekszik budai palotájában s az éjjel annyira rosszabbodott gyomorbaja, hogy környezete sietve küldött a házi orvosért, Jordán Károly dr.-ért.

Az orvos alkalmasint aggodalomkeltőnek tartotta a biboros hercegprimás állapotát, mert a beteget ma reggel meggyóntatta Berger Márk dr. pozsonyi kanonok és fölalta rá az utolsó kenetet.

Kéthy Károly dr. és Müller Kálmán dr. egyetemi tanárok ma a háziorvossal konziliumot tartottak és megállapították, hogy a beteg állapota súlyos.

Késő éjjel táviratozzák, hogy a hercegprimás állapota nem ad okot különös aggodalomra. Az agg egyházfejedelem csak meghült, ma nem is tartottak konziliumot fölötte és a beteg válságos állapotáról szóló hírek tulzoltak. A biboros érverése 37-1.

Az aratási szerződések.

Szociálista munkások gyűlése Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A jövő esztendei aratási sztrájk már előre veti árnyékát: az aradmegyei szociálista földmunkások is gyűlést tartottak vasárnap Aradon, amelyen elhatározták szervezkedésüket.

Vasárnap délelőtt a városháza kistermében tartották az aradkerületi szociáldemokrata földmunkások szervezkedő gyűlésüket, amelynek főtárgyát az aratási szerződés képezte. A gyűlésen mintegy kétszázan vettek részt; képviselve volt 28 község 52 küldöttel és még megjelent vagy százötven aradmegyei földmunkás. A hatóságot Kovács Antal rendőrhadnagy és Vidéky Gusztáv segédtsízt képviselték.

A megakulás után ügyvezető elnökökül megválasztották: Jöcsák Kálmán és Kondor Bernát tudapesti kiküldötteket, a gyűlést vezető elnököknek: Moravszki Mátyást (Medgyes-Bodzás), Nucz Gyulát (Kisjenő) és Szerencsi Imrét (Arad.)

A gyűlés legérdekesebb tárgyát képezte az aratási szerződések ügye, melynek előadói voltak: Nyisztor György magyar, Demján-Sztréngár Száva román és Engelsz Mihály német nyelven. A gyűlés hosszabb vita után kimondotta, hogy az aradmegyei mezeli munkások karácsonyig egyetlen földbirtokossal sem fognak aratási szerződést kötni. Egyebekben a közgyűlés a budapesti szociáldemokrata-párt ismeretes határozatát fo-

gadta el, amely szerint a jövő évre csak tízedrészben szerződnek aratási munkára, ha azonban a termést valami csapás érné, úgy minden egyes learatott hold után a földbirtokos 12 koronát tartozik fizetni.

Elhatározták továbbá, hogy a megválasztott országos szervező-bizottság az ország földművelő népét nemzeti különbség nélkül hathatósan szervezze. Továbbá kötelezővé tették a Világ-szabadság című lap járátását.

Nagyszalonról jelentik: Az újjászervezett szociáldemokrata párt Nagyszalonán gyűlést tartott, melyen 73 község 141 küldöttel volt jelen. Elhatározták, hogy az aratási szerződések megkötésénél a legnagyobb gonddal fognak órködni a felett, hogy a munkások helyzetét ki ne aknázzák, az így megkötött szerződés értelmében azonban annak idején a munkát minden sztrájk nélkül pontosan teljesítik. Délután Mezőfi Vilmos országgy. képviselő több, mint 6000 ember előtt mondott nagy tetszéssel fogadott beszédet, melyben a munkásokat arra buzdította, küzdjenek rendületlenül jogaikért, melyeket előbb utóbb ki kell vívniok. E küzdelem alatt azonban sohase feledkezzenek meg arról a hűségről, melylyel mint e haza polgárai az országnak tartoznak.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Cifra nyomorúság, színmű. Csiky Gergely halálának évfordulója alkalmából. (Bérlés B.)

Szerda: A jászol, színmű. Bemutató előadás. (Bérlés C.)

Csütörtök: Rigoletto, opera. Yvonne de Treville vendégfőléptével. (Bérlésdíjmentes C. Főlemelt helyárrakkal.)

Péntek: A jászol, színmű. (Bérlés A.)

Szombat: Yvonne de Treville hangversenye. Urak estélye, vigjáték. (Bérlésdíjmentes A. Főlemelt helyárrakkal.)

Yvonne de Treville Aradon.

Arad, november 19.

Bécsi nagy sikerei után közvetlenül érkezik Aradra Yvonne de Treville, hogy eljátsza Verdi Rigoletto-jának női főszerepét, Gildát. A császárvárosban olyan sikerei voltak az immár világhírű művésznőnek, hogy a lapok hasábjain át zengték dicséretét s a közönség valószínűleg kifogyhatatlan volt az ünneplésben. Treville Aradról visszatér Bécsbe, hogy folytassa vendégjátékait.

A híres vendégművésznő csütörtökön, folyó hó 22-én lép föl először, a Rigoletto-ban. Az előadásra, mely C. bérlésdíjmentesben fog menni, a jegyeket szerdán reggeltől kezdve lehet már megváltani a színház nappali pénztáránál. Az igazgatóság ezután kéri föl a C. bérlőket, hogy esetleges igényeiket helyeik megtartására mielőbb jelentésük be. Yvonne de Treville oly óriási felléptéidíjat kap Aradon, amelyet csak valóban nagy és elsőrangú színház fizethet s emiatt az igazgató kénytelen volt a helyárrakat mérsékelten főlemelni.

Treville második és utolsó főlépte egy nagy hangverseny keretében fog megtörténni, amelynek programját a napokban szintén közöljük. A hangversenyt szombaton, folyó hó 24-ére tűzték ki s ugyanekkor kerül színre Radó Károly dr. egyfelvonásos vigjátéka, az Urak estélye.

* Csiky est. Kedden este, Csiky Gergely halálának évfordulója alkalmából, az aradi színházban Csiky egyik legnépszerűbb darabját, a Cifra nyomorúság-ot hozzák színre elsőrendű szereposztással.

* A jászol, Henry Bernstein nagyszerű darabja, szerdán kerül bemutatásra. Az újdonságból most folynak az utolsó próbák s a hatóságos darabnak előreláthatólag nagy sikere lesz.

A trónbeszéd a létszámemeléstről

Aehrenthal báró bemutatója.

Wekerle Bécsben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

A delegációk küszöbön levő előadásai-ból ma tartották meg Bécsben az utolsó házipróbákat. Wekerle miniszterelnök hosszasan tárgyalt osztrák kollégájával és az új külügyminiszterrel, majd audiencián volt a királynál, aki azután mind a három közös miniszterével értekezett. A tanácskozások magva a delegációkat megnyitó trónbeszéd volt, amelyben az uralkodó szólan fog a monarchia külpolitikájáról és a katonai létszám-emelésének szükségességéről is.

Nagy várakozással néznek a külügyminiszter expozíciója elé is, amelyben Aehrenthal vázolni fogja követendő politikájának alapelveit.

A magyar delegáció elnöki székétől Barabás Bélát, a volt alelnököt elűtötte fatális mandátumvesztése, amelylyel elvesztette a delegációs tagságot is. Helyette Széll Kálmánt fogják az elnöki székbe ültetni, hacsak a 48-as párt, mint többségi párt az utolsó pillanatban nem fogja követelni, hogy az ő soraiból kerüljön ki az elnök.

A politika eseményeiről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Wekerle a királynál.

Bécs-ből táviratozzák a félhivatalos Bud. Tud.-nak: Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este érkezett ide, ma az est folyamán találkozott a Bécsei báró osztrák miniszterelnökkel, azután részt vett Zichy Aladár gróf, ő felsége személye körüli miniszter társaságában a Schaller Pál által a középeurópai gazdasági egyesület tiszteletére rendezett estélyen.

Ma délelőtt a miniszterelnök Merény külügyminisztériumi osztályfőnök hosszabb látogatását fogadta, utána pedig Zichy gróffal együtt a középeurópai gazdasági egyesület ülésére mentekönne először s

A délután folyamán Wekerle találkozni fog Aehrenthal báró külügyminiszterrel. A miniszterelnök még ma visszazárókozik utazni Budapestre. s az utolsó napján

Bécs, november 19. Wekerle miniszterelnök a mai audiencián megtette az utolsó előterjesztéseit a delegációk összehívása dolgában. Ugyanezen a mai audiencián állapították meg az Andrássy-szobor-leleplezésének napját december 10-ére. A király e hét végén Budapestre utazik s hol a budai várban, hol Gödöllőn fog tartózkodni december közepéig, amikor is visszatér Bécsbe. Mint illetékes helyről értesülünk, a király itt tartózkodása ünnepén nem lesznek udvari ünnepek, az Ottó kir. herceg haláláért ehrendett udvari gyász miatt.

Trónbeszéd és expozé.

Bécs-ből telefonálják a félhivatalos Az Ország-nak, hogy az utolsó napján már bizonyos, hogy a delegációkat a jövő héten trónbeszédre fogják megnyitni. A trónbeszéd, amelynek tartalma nagy vonásokban megvan vállapítva, különös nyomatékkal fog utalni arra, hogy a hármasszövetség továbbra is fenn-

áll, érinteni fogja a monarchia gazdasági viszályát Szerbiával és végül általánosságban szólani fog a hadsereg fejlesztésének szükségességéről. A trónbeszédnek kiegészítő része lesz *Aehrenthal* báró exozéja. A külügyminiszter hétfőn, az osztrák delegáció költségvetési bizottságában fog először a nyilvánosság elé lépni. A külügyminisztortól több program-szerű kijelentéseket várnak.

Általánosan remélik, hogy a delegációk ülészaka simán fog lefolyni, amiben annyival inkább biznak, mert a katonai kérdés nem is fog napirendre kerülni, ha csak interpelláció alakjában nem. Az interpellációra *Wekerle* miniszterelnök, vagy *Schönaich* hadügyminiszter fognak válaszolni, még pedig előreláthatólag a már ismeretes nyilatkozattal, minthogy *az ujonclétásám emelésére szükség van. De ez a kérdés most nem aktuális* és csak akkor lesz aktuális, ha a két parlament vele foglalkozni fog, ami csak az új *Reichsrath* összeülése után történhetik meg. Ilyenformán bizonyos, hogy a katonai kérdés csak az 1907-ben Bécsben üléselő delegációk alkalmával kerül napirendre.

Bécs-ből táviratozzák a félhivatalos *Bud. Tud.*-nak: Ma délelőtt a bécsi Hofburgban ő felsége elnöklésével a közös miniszterek megbeszélést folytattak, amelyen a delegációk ügyeivel foglalkoztak.

Harc a delegáció elnökségéért.

A delegációk — a magyarok és az osztrákok — hétfőn, a hó 26-án tartanak egy-egy ülést s akkor elnapolják magukat egy hétre, december 3-ig. Ezalatt az idő alatt tanulmányozni fogják a közös költségvetést, melyet a magyar delegátusok sürgetése dacára még mindig nem küldöttek meg se a delegátusoknak, se a sajtónak.

Sok beszélgetés tárgyát képezi politikai körökben az a kérdés, hogy ki lesz a magyar delegáció elnöke? A szokás az, hogy egyszer főrend, egyszer képviselő az elnök. A multkor, mint tudvalevő, *Zichy* Tivadar gróf főrend volt az elnök és *Barabás* Béla az alelnök. Most tehát képviselő lesz az elnök. *Kormánykörökben első sorban Barabás Bélára gondoltak*, de aztán rájöttek, hogy *Barabás* nem lehet a delegáció elnöke, mert ő, mivelhogy közben mandátumot cserélt, *már egyáltalában nem tagja a delegációnak*. Így hát most nagyban folyik az elnökkeresés. Két komoly jelölt van: *Batthyány* Tivadar gróf, a függetlenségi párt alelnöke és *Szell* Kálmán, az alkotmánypárt elnöke.

Nagyon valószínű, hogy *Batthyány* Tivadar gróf az elnökséget elvállalja s így mindinkább valószínű é válik, hogy *Szell* Kálmán lesz a delegáció elnöke, ami ellen a függetlenségieknek sincsen alapos kifogásuk.

Az osztrák delegáció elnöke *Sylvester* dr. lesz.

A főrendház ülészik.

A képviselőház csütörtökön tart ülést. Közben a főrendház tart ülést és letárgyalja azokat a törvényjavaslatokat, melyeket a Ház mostanában elfogadott.

Nagyobb vita csak a mértékhtelestítésről szóló törvényről lesz, ahol valószínűleg *Prónay* Dezső báró tesz indítványt, hogy a főváros mértékhtelestítő hivatalát *hagyják meg*. Ezt tudvalevőleg a képviselőház egy véletlen folytán megtagadta

s most a főrendház utján akarják helyreigazítani a csorbát. Ha a főrendház az indítványt elfogadja, a törvényjavaslatot visszaküldik a Háznak, mely most már a módosítással együtt új tárgyalás alá veszi.

MULATSÁGOK.

(—) Katalin-bál Pécskán. A pécskai ifjuság november 24-én szombaton, Magyarpécskán a „Heller” szálloda negytermében, hangverseny-nyel egybekötött jótékonycélú Katalin bált rendez. Belépő-díj: személyenként 1 korona 60 fillér. A tiszta jövedelmet a magyar- és ópécskai szegény iskolás gyermekek karácsonyi felruházására fordítják.

Műsor: 1. Megnyitó beszéd. Tartja: *Szathmáry* Gyza esperes plébános. 2. Páros jelenet. Előadják: *Veres* József és neje 3. Népdal egyveleg. Cimbalmos előadja: *Veres* József. 4. Magánjelenet. Előadja: *Haller* Imre 5. Kuplék. Bookol: *Szathmáry* Árpád, az aradi nemzeti színház tagja.

Caruso legujabb kalandja.

Letartóztatás egy asszony miatt?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A világhírű és mesésen fizetett operaénekesről, *Caruso* ról pikáns kis kaland híre érkezett Amerikából. A kábeltávirat elmondta, hogy *Caruso* egy hölgygyel szemben elkövetett csintalanságáért a szigorú erkölcsű yankeek letartóztaták és csak biztosíték ellenében bocsátották szabadon. A csengő aranyokkal és hanggal megáldott énekest — a híradás szerint — a kélemtelen kaland anvira felzúgatta, hogy kénytelen volt ágyba feküdni.

Ma azonban *Caruso* maga cáfolta meg az érdekes kalandot, nyilván úgy ökoskodván, hogy huszonnégy órai reklám éppen elegendő volt.

A legujabb *Caruso* kalandról az alábbi tudósítások számolnak be részletesen:

A Reuter-ügység jelenté Newyorkból: *Caruso* s, a világhírű olasz tenoristát, pénteken délután Newyorkban letartóztaták. A letartóztatás oka az volt, hogy *Caruso* egy hölgygyel szemben *soha engedett meg magánál*. Az eset nyilvános helyen, a zoológiai kert majomházában történt. A megsértett miss rendőrért kiáltott, aki letartóztatta a művészt. De *Caruso* nem akarta a rendőrt a rendőrségre követni. Végre is három előhívott rendőrbiztos megragadta az elkeseredetten ellenkező *Caruso* s megmozdították, hogy nincs-e nála fegyver, amivel gyilkosságot, vagy öngyilkosságot követhetne el. Azután egy rabzállító botcsin a rendőrségre vitték. Ott szonnal felismerték *Caruso* s röviden kihallgatták, azonban csak akkor helyezték szabadlábra, amikor *Conried* színházigazgató *hatszor dollárt* helyezett évadékképen letétbe.

A híres tenorista, akit jelenleg szerződés fűz a Metropolitan-színházhoz, beteg lett az izgalmaktól s ágyba feküdt.

Az a hölgy, akinek kissé merészen udvarolt, állítólag *hiszterikus*, ami annál inkább lehetséges, mert *Caruso* egyike a legszebb embereknek.

E jelentéssel szemben Newyork-ból ma kábeltávirat érkezett, amelyben *Caruso* kijelenti, hogy a róla szóló vádak teljesen alaptalanok. Impresszáriójának kijelentése botránkozta meg az amerikai hölgyeket és ez lehet az oka, hogy ilyen hírek kerültek róla forgalomba. Az impresszárió ugyanis azt mondta, hogy *Carusonak* nem kell a nők után szaladnia, mert a legelőkelőbb társaságok hölgyei is *üldözik szerelmükkel* és a legkisebb jelre is letérdelnek előtte...

HIREK.

Meghívás.

Arad sz. k. város II-ik kerületének függetlenségi és 48-as párti szavazó polgárait a november hó 20-án, kedden este 8 órakor, a „Jópásztorhoz” címzett vendéglőben tartandó értekezletre ezennel meghívom.

Az értekezlet tárgya: jelölés a II-ik kerületben üresedésben levő egy törvényhatósági bizottsági tagságra.

Vizer Lajos,
II-ik kerületi elnök.

— A görög király Bécsben. Bécsből sürgönyzik: *György* görög király tegnap délután hosszabb küldön kihallgatáson fogadta *Aehrenthal* báró közös külügyminisztert. A király ezután *Wedel* gróf német nagykövetnél tett felőrlás látogatást.

— Mézesmadzag. *Apponyi* már adott egyszer mézesmadzagot a tanítóknak pár hét előtt, — arra jött feleletül a tanítóság országos szervezkedése és a tegnapi budapesti gyűlés. Természetes, hogy a csillapítóul szánt mézesmadzag most se késik: *Budapest*-ről táviratozzák: A Tanítók Országos Bizottságának tegnapi nagygyűlése alkalmából beavatott helyről jelentik, hogy a Kultuszminiszterfium *legsürgősebb és legfontosabb* feladatának tartja a tanítók anyagi helyzetének javítását. A tanítók fizetéséről szóló reformtervezet már teljesen készen van, csupán a pénzügyminiszteriummal megindítandó tárgyalás vár befejezésre, ami szintén rövid idő kérdése. A tanítói kar teljes nyugalommal várhatja a reformtervezet mielőbbi nyilvánosságra hozatalát. A miniszter valószínűleg egy hónapon belül a képviselőház elé terjeszti javaslatát. *Ha pedig a javaslat késne*, az is csupán a tanítóság érdekében történne. Szóval megint csak ígérnek, ígérnek, ígérnek.

— Rendkívüli közgyűlés a városnál. Aradváros törvényhatósági bizottsága a hó 24-én, szombaton délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a felsőbb leányiskola és a felsőbb kereskedelmi iskola ügyei kerülnek tárgyalás alá. A rendkívüli közgyűlés tárgyszorozata, amelyet *Károlyi* Gyula gróf főispán ma adott ki, a következő:

1. A tanács jelentése az Aradon létesítendő felsőbb leányiskola tárgyában. 2. Az Aradvárosi felsőbb kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának beadványa az intézeti tanárok fizetésének állami kiegészítése, ezzel kapcsolatban kötelező nyilatkozat kiállítására és az intézet szabályzatának pótlózáradékkal való ellátása ügyében. 3. Ugyanannak beadványa az intézet megállapított 1906—7. tanévi költségelőirányzatának jóváhagyása tárgyában. 4. Ugyanannak kérvénye az intézet kimerült alapjának esetleg nyújtandó előleg tárgyában.

— A diplomáciából. Bécsből jelentik: *Forgách* gróf riodejaneiról osztrák magyar követ ideérkezett és innen továbbutazott magyarországi birtokaira. Diplomáciai körökben *Forgách* gróf hazaérkezését a külügyminisztériumban beállt változásokkal hozzák összefüggésbe.

— A zágrábi botrányok. Zágráb-ból sürgönyzik: A horvát országgyűlés mai ülésén *Lukinics* dr. a Starosevics-párt választójogi reformjavaslatát bírálta és felsorolta azok hiányát. Beszédét azzal a kijelentéssel fejezte be, hogy ha az öreg Starosevics itt jelen lehetne, a pártjabeli képviselők eljárását lázadásnak mondaná. (Nagy lármá a Starosevics-párt soraiban.) E pillanatban jelent meg *Elegovics* dr. Star-

csevecs-párti hívei közt a teremben, mire a karzatról több nő csalányokat dob a terembe. A képviselők felháborodnak ezen az incidensen s kívánságukra az elnök a karzatról kiűrteti. Ezután tovább folyt a tanácskozás.

— Az ujaradi függetlenségi párt. Az ujaradi függetlenségi és 48-as párt vasárnap délelőtt fél tízenegy órakor tartotta alakuló gyűlését a Szőlőház címzett vendéglőben. A gyűlést, amelyen a közseg választóinak nagyrésze megjelent, Steiner Ferenc országgyűlési képviselő, a temesmegyei függetlenségi párt elnöke nyitotta meg és ismertette a függetlenségi párt programját. Leikes beszéde végén többszövevényre hívta fel a választókat. Utána Heinrich Elek dr. temesvári ügyvéd, majd Müller Károly, Aradváros országgyűlési képviselője mondottak nagy hatást keltő beszédet. Végül Steiner Károly temesvári lapszerkesztő beszélt. Azután nagy lelkesedéssel megalkotották az ujaradi függetlenségi és 48-as pártot, amelynek elnökévé Lamdört Ferencet választották meg. A pártalakulás igen lelkes hangulatban folyt le. Az aradi függetlenségi pártot Müller Károly elnök vezetésével nagyobb küldöttség képviselte a gyűlésen.

— A kivándorlás és a diplomácia. Bécs-ből jelentik: Hengermüller báró washingtoni osztrák-magyar nagykövet megbeszélést folytatott Aehrenthal báró külügyminiszterrel és néhány nap múlva Budapestre jön, hogy Weterle miniszterelnökkel és a magyar kormány tagjaival is érintkezzen. A magyar alattvalóknak az Egyesült-Államokba való kivándorlásáról van szó, amely annyira felflúszott, hogy a washingtoni osztrák-magyar nagykövetség és az amerikai konzulátusok személyzetét is ehhez képest szaporítani kell.

— József főherceg arcképe. Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán a törvényhatósági bizottság határozata folytán ma megbizta Balla Frigyeset, a kiváló aradi festőművészt, hogy a vármegye nagyterme számára fesse meg néhai József főherceg életnagyságu képét.

— Erzsébet ünnepélyek Aradon. Az aradi liceum és állami tanítóképzőintézet homlokzatán ma gyászlobogók lengtek. A három tanítóintézet kegyelettel ünnepelte megdicsőült asszonyunk, Erzsébet királyné névnapját. Reggel 8 órakor a kir. főgimnázium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet tanári testülete és ifjusága, élükön Burján János, Boros Vida és Láng Mihály igazgatókkal, a minoriták templomába vonultak, ahol a gyászmisét Fehér Aladár hittanár tartotta. A kóruson a gimnáziumi énekkar gyászéneket adott elő. Miso után az ifjuság visszament az intézetbe, hol minden iskola külön-külön tartotta meg lélekemelő, hazafias gyászünnepélyét. A főgimnáziumban az ifjusági ének- és zenekar Unger Mór énektanár vezetése alatt alkalmi gyászdalt adott elő, mely után Sátor József tanár szép szavakban emlékezett meg a martirhalált szenvedett nagy királyné erényeiről. A főreáliskolában az ünnepély a Himnuszszal kezdődött, mely után Krénner Miklós tanár kegyelettel emlékezett meg a magyarok Nagyasszonyáról. A tanítóképző intézetben szintén a Himnuszszal vette kezdetét az ünnepély, mely után Keszler Károly tanár megnyitója következett. Ezután az énekkar zenekisérettel Lampérth „Erzsébet napra” című gyászdalát adta elő. Jurányi Gusztáv IV. éves növendék a gyakorló-iskolai tanulókhöz intézett beszédében megemlékezett Erzsébet királynőről. Márty Károly IV. éves növendék elszavalta Józann Miklós „A genfi áldozat” című költeményét. Fedarspítel Ferenc IV. éves növendék Schubert „Itt az én helyem” című dalát Zoltai Mátysa zenetanár zongora kísérete mellett érezsél énekelte. Ezután Keszeghy Márton IV. éves növendék ünnepi beszédet következett, mely után Váradi Antal „Erzsébet” című költeményét Institoris József

IV. osztálybeli növendék szavalta. A kegyeletlen ünnepély mind a három tanintézetben a Szózzattal fejeztetett be. A tanítás egész nap szünetelt.

— Esperesválasztás. Borosjénán ma föltölték be a Gurbán Konstantin elnököttával megüresedett görög keleti román esperesi állást. A választást Csorogár Román pspnevelői igazgató vezette. A választás simán folyt le. Két jelölt küzdött az esperességet; Giorgia János buttyini esperes és Cornua Simon battonyai lelkész. Giorgia 43, Cornua 24 szavazatot kapott s így kétségtelen, hogy az aradi szentszék, amely a választás alapján az esperesség betöltése föltöltött, Giorgia Jánost jelenlegi megválasztott esperessé. A választás folytán megüresedik a buttyini esperesség, amelyet szintén választás útján fognak betölteni.

— Leszurt egyetemi tanár. Rómából táviratozzák: A nápolyi orvosi egyetem folyosóján egy Lagana nevű harmincöt éves orvostanhallgató leszurt egy Terossi nevű anatómiai magántanárt. Lagana, aki egy anarkista szövetség tagja, megszólította a folyosón Terossit és arra kérte, hogy előadásainak sztenografikus jegyzeteit ne osztogassa ingyen a hallgatók között, mert azokat ő sokszorosította és a sokszorosított példányok eladásából él. A magántanár elutasította a kérést, mire Lagana rávetette magát Terossira és törvel sziven szurta. A tanár holtan terült el a folyosón, a merénylő pedig a nagy kavarodásban elmenekült. Egy nápolyi lap levelet kapott Lagana-tól, aki levelében fogadkozik, hogy holnap, Terossi temetésén teljesen ki fogja elégíteni bosszuszomját.

— Nagyszentmiklósi vadászatok. A szomszédos Nagyszentmiklós-ról jelentik: Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó nagyszentmiklósi uradalmi vadászterületén a hó 16-án és 17-én tartották meg a fácánvadászatokat. Ezeken József királyi hercegen és Augustia királyi hercegnőn kívül résztvettek: Szeged: Giza udvarhölgy, Batthyány Béla gróf szolgálattevő kamarás, Karátszonyi Jenő gróf, Karátszonyi Jenőné grófné, Esterházy Mór gróf, Csokonics Sándor gróf, Apponyi Henrik gróf, Liptóczy Frigyes báró és neje, Libás Adolf jószágkormányzó, Lovassy Ferenc, Piret báró, Bottka Béla torontálmegyei főispán és Manassy György báró. Terítékre került 2904 fácán és 39 különféle vad. József királyi herceg és neje kíséretükkel szombaton délután visszautaztak Budapestre.

— Érdekes házasság. Ismeretesek a részletek annak a regénynek, amelyhez az aradmegyei árvaszék adta a megoldást. A regény vídám befejezése: az esküvő szombaton történt meg. Suhajda Lajos bánésdi körjegyző szombaton kötött házasságot Somoskeszen Kretler Erzel kisasszonnyal, özv. Kretler Ferencné ujszentannai földbirtokosnő leányával. A polgári házasságkötést a vőlegény nagybátyja, Suhajda Béla somoskeszi községi jegyző végezte; tanúk voltak: Keresztés Lajos csermői körjegyző és Keresztés István, Fejér József seprősi uradalmának gazdaszije. Az egyházi szertartást Szirmay János ujszentannai esperes-plébános végezte. Az esküvőt a vőlegény nagybátyjának házában nézslakoma követte.

— Rabbivalasztás. Az aradi izr. hitközség a választmány régebbi határozata alapján elhatározta, hogy a másod-rabbi állást betölti. Az állásra nem hirdettek pályázatot, hanem meghívták prébaszónoklatra Vágólygyi (Kohn) Lajos dr. csurgói rabbit, aki a meghívásnak eleget is tett és a múlt héten tartott két próbaszónoklatot. A hitközség választmányja Nemess

Zsigmond dr. elnökölte alatt vasárnap délelőtt 11 órakor tartott rendkívüli közgyűlést. Egyhangulag megválasztotta Vágólygyi Lajos dr.-t másod-rabbivá. Krausz Jónás ezentul csak a hitközség elnökét fogja elátni. Hír szerint a választást a hitközségi tagok egy része megfellebbezte, hatáskör túllépése és a hitközségnek jogosítatlan túiterhelhetése címén.

— Házasság. Ludvig Lajos, az Andrányl Károly es fia egy irodai alkalmazottja tegnap kötött házasságot Szilágyi Ionka kisasszonnyal, Szilágyi János aradi lakatosmester leányával. Násznagyok voltak: Szilágyi Andor m. kir. honvédszázados és Nagy József.

— Juhász Balint temetése. Kislapási Juhász Balint udvari tanácsost, a mezőhegyesi állami ménesbirtok elhunyt igazgatóját ma délután 3 órakor helyezték el örök nyugalomra a mezőhegyesi temetőben. A temetésen impozáns módon nyilvánult meg az az általános szeretet és nagybecsülés, amelyben gazdasági életünknek elhunyt kiváló szakembere részesült. A kormány képviselőin, Mezősny Béla államtitkáron és Deiminger Imre jószágigazgatóon kívül résztvettek a temetésen az összes állami birtokok vezetői, Csanádvármegye törvényhatósága és tisztikara, Mezőhegyes községi elöljárósága és testülete, az Arad Csanádi Egyesült Vasutak kiküldöttel és százakra menő gyászközönség.

— Petrozsényi csendélet Déváról táviratozzák: Sipau Valentin petrozsényi olasz kötőről vállalkozó munkásainak kifizetése végett ma este Petrozsénynek egy félreeső helyén levő vendéglőjébe indult. Amikor Sipau egy lakatlan helyre ért, eddig ismeretlen román parasztok megtámadták és addig dobálták kövekkel, amíg eszméletlenül összeesett. A parasztok ezután ellopták Sipau nyolcszáz koronáját. A vállalkozó később magához tért és bevándorolt a városba, ahol ápolás alá vették. Sérüléssel súlyosak, jobb karja is eltört. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Nők a politikában. Budapestről jelentik: A Feministák Egyesületének politikai bizottsága felhívást intézett a községi pártokhoz, hogy programjukba vegyék fel a nőkre és kiterjedt általános választási jogot. A felhívás utal arra, hogy a lakáspolitikai, a közoktatásügyi, egészségügyi, a közrendészet és cselédügy mennyire összeforrott a nőknek, mint családanyáknak érdekeivel s ezért mily égetően szükséges, hogy ezekbe beleszólásuk is legyen. Az egyesület községi programját elfogadó pártoknak a politikai bizottság felajánlotta segítségét a választásokkal járó munkában.

— Halálozás. Urs Agatie, Urs Radó aradi borbélymester felesége szombaton reggel meghalt. Az újságolvasó közönség előtt eléggé ismert neve volt az elhunytnak, aki családi viszályokból kifolyólag többször pörösködött a férjével a bíróságoknál. Utóbb elvált az urától és masamod üzletet nyitott a Deák Ferenc utcában. A nyugtalan vérű asszony több ízben követelt el öngyilkossági kísérletet is. Ursné már hónapok óta betegeskedett, még ma véget vetett szenvedésének a halál. Temetése vasárnap délután ment végbe.

— Gyenge legények. Makó-ról jelentik: A központi járás ujaradnak sorozását szombaton fejezték be. Hetszázkilencvennégy állításköteles közül mindössze kilencvenhárom legény vált be.

— A rendőrség köréből. Zuber Andor rendőrfőkapitány, az iparügyi osztály vezetője, aki tudvalevőleg kilenc hónapig helyettesítette Grein Nándor tb. főkapitányt és hat hétig Sarló Domokos főkapitányt és ezen idő alatt ugyiszólván éjjel-nappal a rendőrségen töltött, Grein Nándor visszatérével most hat hetit szabadsággal folytatódott Institoris Kálmán polgármesterhez, aki a kért szabadságot meg is adta. Zu-

bor ma kezdte meg december 5 éig tartó szabadságát. Távollétében *Beratz Ferenc* alkaptány helyettesíti.

— A báróné, mint vádlott. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Érdekes ügyet tárgyalta szombaton a budapesti büntető bíróság. Mint vádlottak *Schönberger Béla* báró és neje szül. *Wallenstein Róza* szerepeltek. *Makay Béla* miniszteri tanácsos panaszolta be őket, mert *Schönberger báróné* azt állította róla, hogy amikor leánya törvényesítése ügyében felment hozzá hivatalába, durván kiutasította a bárónét. Ezért a báróné előadása szerint *Schönberger Béla* báró lovagias elégtételt kért a miniszteri tanácsostól, aki azonban megtagadta ezt; a báró állítólag sértő levelet is intézett *Makayhoz*, aki azonban nem reagált a sértésekre. — *Makay Béla* miniszteri tanácsos a bárónét rágalmazásért, férjét pedig becsületsértésért jelentette fel. A mai tárgyaláson a báróné nem jelent meg. Minthogy *Mánich Károly* dr. kiküldött törvényszéki orvos azt jelentette, hogy a báróné állapota nem olyan súlyos, hogy megjelenésében akadályozná, a bíróság detektívot küldött *Schönbergerné* lakására. A báróné, aki ágyban feküdt, a detektív felszólításának sem akart engedni, kijelentvén, hogy nem képes felkelni és felöltözködni, és csak úgy jelenik meg a bíróság előtt, ha hordágyon, úgy a hogy van, egy szál ingben viszik a bíróság elé. A detektív erről jelentést tett a bíróságnak, amely erre elspolta a tárgyalást. Az új tárgyalásra a rendőrség által vezetettik elő az akaratos bárónét.

— Állat az emberben. *Szombathely*-ről szinte hihetetlen, borzalmas dolgot táviratoznak: *Béry Károly* valassa-medgyesi tanító huszonhét iskolás fiún százhetvenöt esetben fajtalanságot követett el. A tanító naplót vezetett, amelybe fel volt jegyezve a fiúk neve és a fajtalanság nemei. A rendőrség letartóztatta a vadállatias tanítót és lefoglalta a naplót.

— Eltitkolt öngyilkosság. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy a budapesti hadbíró Margit-körtüli palotájában *Buja Péter* irodatiszt szolgálattal fegyverével mellbe lökte magát. Abban a pillanatban, amikor tettét elkövette, senki sem tartózkodott a hivatalos helyiségben. A durranásra rohantak be kollegái s *Buja Péter* eszméletlenül találták az egyik széken, ahol ülve követte el tettét. Azonnal beszállították a Hungária-úton levő 17 es számú helyőrségi kórházba. A huszonöt éves fiatal ember szerelmi bánatában akart öngyilkossá lenni. Leragasztott levelet találtak nála, amelyen a következő cím állott: „*Gizella* kisasszonynak.” A levelet természetesen nem tudták kézbesíteni és másnap felbontották. *Buja* levelének tartalmából megállapították, hogy az *Szigethy Gizella* énekesnőnek szól. *Buja Péter*nek ugyanis szerelmi viszonya volt *Szigethy Gizellával*, aki az egyik fővárosi mulatóhelyen működik. Az irodatiszt néhány hét előtt megkérte a leány kezét, azonban kocsart kapott. A leány azzal okolta meg a visszautasítást, hogy Oroszországba szándékozik menni s így rá nézve a házasság csak teher lenne. *Buja Péter* annyira elkeseredett amiatt, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Most a helyőrségi kórházban ápolják s pár nap múlva feiépül sebelből. A hadbíró — nem tudni, mi okból — eltitkolta az esetet.

— Eljegyzés. *Altschul Béla* eljegyezte *Szilágyi Eszter* kisasszonyt Aradon.

— Nyakszirtmeregvedés Szatmáron. *Szatmárnémeti*ből táviratozzák: Az államvasutak itteni internátusában, amelyben több száz növendék van elhelyezve, egy *Semsei Zoltán* nevű növendék gyanus körülmények között meghalt. A

városi orvos intézkedésére eirendelt boncolás megállapította, hogy a növendék nyakszirtmeregvedés tünetei között halt meg. A polgármester rendeletére az internátust bezárták és az esetről jelentést tettek a közoktatásügyi miniszternek.

— Gyászünnepe. Néhai *Schreyer Menyhért*, az aradi ehewra kadischa nagylelkű gyámoltója kegyeletes emlékének tiszteletére keüden délután fél 5 órakor a zsinagógában gyászünnepe lesz.

— Negyvenmillió sikkasztás. *Newyorkból* jelentik: *Frank Barris*, más néven *Judge Franklin Stone* ismert spekuláns eltűnése óriási izgalmat keltett az itteni pénzügyi körökben. *Barris* negyven millió koronát sikkasztott. A pénzt pamutspeculációban vesztette el.

— Fehérnemű tisztítók szervezkedése. Mint bennünket értesítenek, az összes aradi fehérnemű mosó- és tisztító-intézetek tulajdonosai szervezkedtek és a jövő héttől fogva egységes árbán fognak dolgozni. Az árszabályt legközelebb közzé teszik.

— Baleset a vadászatban. *Budapest*-ről táviratozzák: Hévízgyörkön vadászat közben súlyos szerencsétlenség történt. *Pongrácz Jenő* báró miniszteri segédtitkárt *Nádossy* vezérkari kapitány vadászfegyverével véletlenül meglőtte. A miniszteri titkárt súlyos sérülésével *Budapestre* szállították és *Dollinger Gyula* dr. egyetemi tanár klinikáján helyezték el.

— Rejtélyes karaván. Az aradi rendőrség ma letartóztatott egy asszonyokból és gyermekekből álló cigánykaravánt, amely vasárnap éjszaka a Pécskáról Arad felé vezető úton számos lopást követett el. A karaván férfitagjai eddig nem kerültek kézre. A letartóztatott asszonyok tagadják a lopásokat. Több cigányasszony nyírott hajáról azt következteti a rendőrség, hogy nemrégiben kerülhettek ki a *Mária Nosztrán* levő fegyintézetből. Az asszonyok ezt is tagadják. Személyazonosságuk megállapítására megkeresést intéztek a fegyház igazgatóságához.

— A hazai beszerzési források. Az *Országos Iparpártoló Szövetség* a magyar közönség régen hangoztatott óhajának tesz eleget, amikor kiadja a hazai beszerzési forrásokat. Ez a füzet, mely nélkülözhetetlen segédeszköze lesz az iparpártolás iránt érdeklődő vásárió közönségnek, tartalmazza a fűszerkereskedésben, férfi- és női divatárkereskedésben, papirkereskedésben és vaskereskedésben kapható összes iparcikkek hazai terelőinek névsorát, olyan átnézetes összeállításban, hogy a laikus közönség egy szempillantás alatt megkaphatja a szükséges utbaigazításokat. Az *Országos Iparpártoló Szövetség* titkársága (*Budapest, VI., Király-utca 34.*) fölkéri Magyarországon előkelő könyvkereskedőt, sziveskedjenek bejelenteni, hogy a november hó folyamán megjelenő füzetből hány példányt óhajtanak eladásra. A tartalmas füzet ára 40 fillér.

— Áthelyezés. *Schulhof Jenő* államvasuti mérnököt az aradi üzletvezetőség negyedik szakosztályából a budapesti jobbpárti üzletvezetőség számosztályához, helyébe pedig *Gacsó Lajos* mérnököt Aradra helyezték át.

— Elveszett. *Keszler Edéné* „*Lord*” nevű szentbernáthegy-i sárga-fehér kutyája elveszett. A megtaláló a *Simay-fürdőben* jelentkezék, hol illó jutalomban részesül.

— Kiváló finom ékszerek elsőrendű szabályozott valódi *Genfi* arany, ezüst és acél zsebórák ezüst tárgyak és éteszközök — I. rendű nehéz ezüsttől *China* ezüst tárgyak és éteszközök — *Arad* legelső és legrégebbi ékszer javítás és készítési szakszerű műhelye. *Weinberger Ferenc* *Andrássy-tér, Fischer* *Eliz* palota. Telefon 489. 2479

— Praeservatív ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weiszna*. 112

NAPIREND.

November 20. Kedd. Róm. kath. naptár: *Valois* *Bódog*. — Protestáns naptár: *Emilia*. — Görög-keleti naptár (november 7.): *Ilieron* és 32 társa. — A nap két 7 óra 12 perckor, nyugszik 4 óra 18 perckor.

A *Fehér Kereszt-egyesület* ingyenes orvosi rendelő-intézete (*Magyar-utca 6.*) Rendelő orvosok: *Dr. Leitner Ernő* délután 3—4. *Dr. Fodor* *Edön* délelőtt 8—9. *Dr. Rosenbaum* *Pál* délelőtt 8—9. *Dr. Hermann* *J. Károly* kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerinti, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, szeles, sok helyütt csapadék, később hűvösebb.

November 20. A csanádmezei általános tanító-egyesület battonyai járáskörének őszi közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor (*Battonyán*, állami iskola.)

November 22. *Kovaszinc* hegyközség közgyűlése délelőtt 8 $\frac{1}{2}$ órakor.

November 24. Az új aradi kereskedők körének *Katalin-estélye* (*Martini-söröcsarnok*). — A *gurahonci* kaszinó *Rákóczi-estélye*. — A pécskai ifjuság hangversenynyel egybekötött *Katalin-bájlj* (*Heller*-szálló.)

November 25. *Jótékony* célú hangverseny délután 5 órakor (*Megyeház*). — A *lippai* *izraelita* négyzet irodalmi zsúrja délután 6 órakor (*József főherceg* szálló.)

December 2. A *filharmonia-egyesület* hangversenye délután 5 órakor (*Fehér Kereszt*.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi közúti vaspálya és téglaágyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1906. évi november 1-től 15-ig. Személyszállítás 1906. november 1-től 15-ig 25826 személy, bevétel 5055 korona — fillér, 1905. november 1-től 15-ig 28989 személy, bevétel 4760 korona — fillér, 1906. január 1-től november 15-ig 49789 személy, bevétel 10088 korona 80 fillér, 1905. január 1-től november 15-ig 47082 személy, bevétel 94962 korona 50 fillér. Teherszállítás 1906. november 1-től 15-ig 2998840 kilogram, bevétel 2950 korona 66 fillér, 1905. november 1-től 15-ig 8274050 kilogram, bevétel 8558 korona 95 fillér, 1906. január 1-től november 15-ig 68420440 kilogram, bevétel 64862 korona 21 fillér, 1905. január 1-től november 15-ig 48788120 kilogram, bevétel 54224 korona 80 fillér.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Kínálat és vételkérő korlátolt. Elkelt 30,000 méter-massa 10 fillérrel olcsóbb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Áprilisi buza 1907-re	7.42—7.43
Rozs 1907. áprilisa	6.51—6.52
Zab 1907. áprilisa	7.32—7.33
Új tengeri 1907-re	5.14—5.15

Zárul 5 órakor:

Áprilisi buza 1907-re	7.44—7.45
Rozs 1907. áprilisa	6.54—6.55
Zab 1907. áprilisa	7.39—7.40
Új tengeri 1907-re	5.15—5.16

Zárul 8 órakor:

Oszták hitelrészvény	678.40
Magyar hitelrészvény	818.75
Leszámlolóbank részvény	520.75
Magyar jelzálog hitelbank	520.50
Déli vasut	173.—
Orosz járadék	84.15

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 121—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: November hó 16. napján volt készlet 32,985 darab, november hó 17. napján főlhajtatott 29 darab, november hó 17. napján elszállított 793 darab, november 18. napjára maradt készletben 32,221 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. Gy. (Arad.) A bukaresti kiállítás ismertetése ma már nem aktuális. A figyelemért köszönet. A kézirat pár napig, kivételesen, rendelkezésére áll.

S. G. (Arad.) Meleg hangon irt sorainak ajánlatukra, nem adhatunk helyet, mert ez állás betöltése körül prejudikálni nem volna ildomos tőlünk. Egyébként teljesen egy véleményen vagyunk önnel.

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blanca.

Irt: Dr. Heppes Béla.

[25]

(Folytatás.)

Negyedóral pihenés után hozzáfogtunk a jégfal megmászásához; miként már említettem, a függőleges meredély törési lapja nem volt síma, hanem összetöredezett felülettel bírt; helyenként köbméter nagyságú jégtömbök álltak ki belőle; midazonáltal már az első pillanatra is látható volt, hogy mászási segédessz-közök nélkül a feljutás lehetetlen. A jégfal aljában csak a bokáig érő hó volt a jégen, s ez is keményre volt fagyva, szóval nem kellett attól félnünk, hogy az egyensúly elvesztése esetében puhára esünk.

Az általam már említett lépcsők úgy néztek ki, mint a „croquet” angol játék hubjai, csak hogy ezeknél sokkal vastagabbak és erősebbek voltak, de nagyságra nézve szoknál sokkal kisebbek. A hubok hajlított acélból készültek, de azonrész, amely a jégre beverve lesz, fából van s csak a végén van hegyesre vasalva.

Balmat beverte az első lépcsőt mell-magasságban. A lépcső voltaképen nem az emberi testsúly fenntartására, hanem a megcsuszás megakadályozására végett szolgál, s ezért mindig valamely kidudorodó jégcsillánk vagy tartósabb jégdudor fölé lesz beverve. A vezető három-négy biztos csákányütéssel képes egy ilyen lépcsőt a jégfalhoz erősíteni. A második lépcsőt Balmat fejmagasságban verte be. Azután reálépett az egyik lábával az elsőre; az egyik kezével belekapaszkodott a második lépcsőbe, a másik kezében levő csákánnyal megtámasztotta magát egy oldalvást fekvő jégtömbön, azután beverte a harmadik lépcsőt és ugyanilyen művelettel felépett a másodikra. Ekkor én vezényszóra reáléptem az első hubra; az egyik kezemmel megkaptam az ő szabadon levő lábát a csákányt pedig, melyet a másik kezemben tartottam, beleakasztottam az előttem levő vezető balvállába. A jégdudoron levő lépcső kizárja a megcsuszást; tehát az egyensúlyt csak felülről lehet elveszteni. És ez egy rendkívül kellemetlen érzés, amennyiben felülről az egyensúly sohasem stabilis, hanem labilis. Az ember ösztönszerűen mindig a jégfal felé óhajtana dűlni, mert úgy érzi, hogy ez esetben a test biztosabb egyensúlyban van és éppen ez volna a szerencsétlenség, mert lehet ugyan avval két támasztékot nyerni, de ez a két támaszték egy függőleges vonalon fekszenék és így a legcsekélyebb oldal dűlésnél biztos a szerencsétlenség.

A vezető a merőleges jégfalak megmászására előtt a lelkére kőti a vállalkozó szellemű turistának, hogy a támasztékot mindig a merőleges falon kívül annak oldalában kell keresni.

A kezdő gletscher-mászó olyan, mint a rossz lovas, minden körülmények között előre akar dűlni.

A további felfelé haladás úgy történt, hogy a vezető a kezem megtámasztására lefelé belevert egy negyedik lépcsőt s így lábát elengedve, mindketten feljebb léptünk; utánam következett a máhahordó, aki éppen szokot a minutósan precíz mászási műveleteket vé-

gezte, mint amelyeket én. Az ő kötelessége ezen kívül az volt, hogy az üresen maradó alsó lépcsőt, mindig a csákánnyal kifeszítse és feladja a felül haladó vezetőnek.

Tíz perc alatt fent voltunk a jégfal tetején. A mászás alatt semmiféle félelemérzet nem fogja el az embert, annyira kimeríti a testi és szellemi ébrenlétet az elhangzott stentor parancsszavaknak minél tökéletesebben való keresztül vitele.

Egy fél kilométerrel tovább következett a negyven méteres fal megmászása, ez minden mászási segédessz-köz nélkül volt keresztül vihető. Sokkal kevésbé tűnt fel veszélyesnek, mint a jonctokból felfelé vezető út.

Ennek megmászása után bokáig érő hóval takart jégáron haladtunk felfelé, körülbelül egy óra hosszat. Egy lapos hősíksághoz érkeztünk. Négyezer méter magasan vagyunk, mondta a vezető. A hely, ahol voltunk a „Grand Plateau” nevű hősíkság. Már távoiról láttuk, hogy a ha-von egy társaság állapodott meg.

Közelebb érve ráismertem a franciákra. A nő is a férfi is ki volt kelve a képéből. Az asszony a havon állott és a vezetőre támaszkodott. A férfi nagy francia szakállal tele volt zuzmarával és a fehér arcból két üveges szem meredt felém. A vezetőink azt mondták, hogy egy lépést sem tudnak sem előre sem hátra haladni és azon gondolkoznak, mitevők legyenek velük.

Szegény asszony beszélni egyáltalában nem tudott; szaggatott, de igen gyors lélegzetet vett, amelyet a fel-fel törő sírás gyakran megszakított.

(Folytatása következik.)

szilárd és fehérszínű

Sarg-féle Szappan

Glycerin

a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi.

Mindenütt kapható.

3949

A Scott-féle Emulsió

minőségében mindig egyforma, mert előállításához mindig a pénzrel, ügyességgel és gondattal megszerezhető legjobb anyagok használatának A Scott-féle Emulsió készítésénél kizárólag a legfinomabb norvégiai gyógycsukamájolaj lesz fel dolgozva és így a többi alkotórész is mindig csak elsőrendű minőségű. Ennek tulajdonítható, hogy a Scott-féle Emulsió rendkívül táp- és gyógyerejét az orvos urak is méltatják s ez gyermekeknek és felnőtteknek, valamint a gyöngeség minden elképzelhető esetében mint kitűnő tápszert oly gyakran rendeltetik. A Scott-féle Emulsió hatásának erejében messze felülmúlja a közönséges csukamájolajat.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „háttán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levelelőleg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerháza. 3911

IDEGENEK ARADON.

November 19

Fehér Kereszt szálloda. Posevitz Tivadar, gépészmérnök Budapest. — Lóv Mihály dr. orvos Bo-rossebes. — Biayer Armin igazgató Körösbánya. —

Lówy Ede kir. állatorvos Lipppa. — Petrovics De-meter dr. orvos Budapest. — Vadász Elemér dr. orvos Budapest. — Polgár Ede birtokos Debrecen. — Hubert Manó és családja Debrecen. — Kardos Miklós gazdálkodó Zenta. — Jeney A. Andor Budapest. — Budai Sándorné és leánya Temesvár. — Arvai József birtokos Battonya. — Engelsmann Fülöp kereskedő Orosháza. — Stern Vilmos kereskedő Orosháza. — Klein Fülöp kereskedő Békéscsaba. — Farkas Imre gazdálkodó Lipppa. — Darvas Sándor és családja Szeged. — Ördög István és családja Szeged. — Zabos József lókereskedő Szabadka. — Székely István kereskedő Szabadka. — Katona Samu kereskedő Szolnok. — Váradi Artur gyakornok Szemlak. — Vámosi Alfréd kisbirtokos Lugos. — Aradi Márton és neje Szentanna. — Moskovios Emil utazó Budapest. — Simonyi Armin utazó Budapest. — Grosz Adolf utazó Budapest. — Berger Jeró utazó Budapest. — Sternberg Ferenc utazó Budapest. — Lárdai Ede utazó Budapest. — Neuburg Károly utazó Budapest. — Kohn Albert utazó Budapest. — Kern Manó utazó Budapest. — Rosenbaum N. utazó Budapest. — Neufelder Miksa utazó Budapest. — Csillag Ferenc utazó Budapest. — Reich Géza utazó Budapest. — Stumpf Rudolf utazó Budapest. — Feik Ferenc utazó Budapest. — Kovács József utazó Budapest. — Engelsmann Antal utazó Budapest. — Szekolics Ernő utazó Budapest. — Popper Gyula utazó Bécs. — Fröhlich Hugó utazó Bécs. — Adler F. utazó Bécs. — Weisz M. utazó Bécs. — Neuberger Sámson utazó Bécs. — Duszenszki Adolf utazó Zenta. — Kádár Gyula utazó Miskolc. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. — Bródi Ernő utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Deutsch Vilmos fatereskedő Szeged. — König Péter zenedei igazgató Szeged. — Wolf János bányai képviselő Szeged. — Weisz Jenő kereskedő Szabadka. — Bratter Jenő kereskedő Prossnitz. — Fischer Rikárd gazdász Murány. — Szilassy Mihály birtokos Tiszaderecs. — Melzer Mór kereskedő és neje Bécs. — Reinfeld Simon kereskedő Versec. — Ferstl Gyula kereskedő Budapest. — Nagy Mihály ref. lelkész Apátfalva. — Szathmáry Sándor magánzó Debrecen. — Lang Róbert butorgyáros Bécs. — Steiner Mór kereskedő Budapest. — Spiro Rézsó kereskedő Budapest. — Bergleiter Henrik hivatalnok Budapest. — Vermes Kornél titkár Nagyvárad. — Grone Lajos plébános Besztercebánya. — Bénes Gyula birtokos Vírány. — Lévy Adolf utazó Budapest. — Frinczler Simon utazó Bécs. — Sonnenfeld Lajos utazó Bécs. — Supf Ferenc utazó Bécs. — Herzog Frigyes utazó Bécs. — Balázs Ferenc utazó Bécs. — Pártos Lajos utazó Bécs. — Kwittner Béla utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Mencer N. kereskedő Budapest. — Kaufmann Albertné Dézna. — Kaufmann Lajos utazó Budapest. — Dömjen N. malomtulajdonos. — Kohn Lajos utazó Budapest. — Zsurkan János kereskedő Facset. — Wolf Béla és neje Drauc. Steiner József utazó Budapest. — Vavra Vilmos utazó Budapest. — Grosz Manó utazó Budapest. — Nagy István gazd. Vesztó. — Burzsán János kereskedő Békéscsaba. — Langyel József kereskedő Makkó. — Klausner Jakab Budapest. — Molnár János kereskedő Mohács.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Kedden, 1906. évi november hó 20 án.

DISZELŐADÁS

Csiky Gergely halálán szívtörtésje alkalmából:

A cifra nyomoruság.

Színmű 4 felvonásban. Irt: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Bálnai Gusztáv Keszler Ede.	Mádi Simon	Faludi K.
Bella, húga	Harmath J.	Roprádi Endre
Sodró Antal	Szathmári A.	Tarczali Jenő
Zsófia, neje	Bácsna.	Zegernyel
Bszter, rokona	Kápolnai J.	Mézessé
Csoma Bálint	Várnai Jenő.	Tóbiás
		Benkőné P.
		Körössy Juci.
		Kulcsár L.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

Üzlet-megnyitás.

Legszelídabb kiszolgálás.

Angol uri szabászati műhelyünket

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Első Takarékpénztár épületben) megnyitottuk.

Magyar és angol szövetek, s e szakbelli dívat-újdonságok nagy választékban.

ENGEL és SCHEER
uri szabók.

Huzás holnapután.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1906. november 22. és 23-án kezdődő

XIX. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy	12.— korona.
1/2 "	6.— "
1/4 "	3.— "
1/8 "	1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, — többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375
4/4	4/4	4/4	4/4
11956	11975	36051	36060
8/8	8/8	8/8	8/8
36051	55801	55810	55824
8/8	8/8	8/8	8/8

Az 1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354 szám tizezer

koronát nyertek. Ezekon kívül számos 2000 1000 és 500 kor. nyerevényeket fizettem ki.

Wallfisch Armin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

2731

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Helybeli és megyei telefonszám 129.

Huzás holnapután.

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáradja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajzeszt” és ezekre mind elismerő levél bizonyítja, hogy néhány szori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. VÁSÁRLÁSNÁL a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajzeszt csak silány, ártalmas utaztat. Kapható az egyedül készítőknél: Korámi és Wachsmann Drogerie & cosmetical laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész, Vojtek és Weisz droguerista és Hegedűs Gyula pipere és divatárú kereskedő uraknál.

1809

JÓKAI MÓR
ÖSSZES MUNKÁI
100 kötet
Nemzeti kiadás.
MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA
KÉPES NAGY VILÁGTÖRTÉNET
GRÁTZ: ZSIDÓK TÖRTÉNETE
és más új nagyobb és kisebb munkák
antiquarice
kaphatók.
Teljes könyvtárakat egyletek részére előnyös feltétellel szállítunk.

2571

Ingusz I. és fia

könyvkereskedése Aradon.

705/2—906.

Árverési hirdetményi értesítés.

Alulírott bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy az aradi kir. tvszknek 15618—906. sz. végzése következtében a 705—906. vh. számmal vb. néhai dr. Neumann Mihály hagyatéka elleni csődügyben az 1906. évi november hó 20—21 és a következő napjainak d. u. 3 órája Világos és Kovaszincz községekben kitűzött árverés a tömeggondnok kérelme folytán beosztottatott s egyben újabb határnapul 1906. évi december hó 4. 5. és esetleg a következő napjainak d. u. 3 órája Világos és Kovaszincz községekbe, elhalt volt lakásában és kőlnájában kitűzött, a mikor is árverés alá bocsátatnak a osódléltárban 1—79 és 100—144 tsza. 2432 kor, 60 fillerre becsült házibutorok és pince berendezések az: 1, 8, 26—30; 35—36; 43—44; 46—47; 54—57; 59; 61; 67—68; 70; 73; 75; 76—78; 113—114; 122—123; 125—126; 128—129; 131—132; 135; 141—143. tsza. kivételével.

Az árverés alá bocsátott ingóságok készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Világos, 1906. november 15 é. n.

Thuranczky,

2880

kir. v. hajtó.

26372—1906.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV t. cz. 39. §-a értelmében a f. évi 4-ik adórészlet esedékeségének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhívatnak, hogy a f. évi 4-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, visszabonyozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásaikat és munkás betegségnyepentári hozzájárulásaikat azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a rézibb díj és adótartozásaik azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig december hóban a késedelem kamatával együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 4-ik adórészletre nézve november hó 24-től kezdve a zálogolás fog megjelteni, s amennyiben ennek daczára az adó és hadmentességi díj és egyéb hátralek járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1906 évi november hó 15-én.

A városi tanács.

Alapított 1860.

MÜNZI.

urli divat üzlete

ARAD.

Állami távbeszélő 213.

Vadász és gazdászoknak! valamint turistáknak!

Eredeti angol lábszárak a legdivatosabb színekben.

Félgyapju párja 3 kor. 20 fill.

Tiszta gyapju párja 3 k. 60 f.-től 5 k.-ig.

Harisnyákban tett óriási bevásárlásaim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat rendkívül előnyös áron adhatom.

Legerősebb kötésű őszi és téli férfi harisnyák, remek színekben!

3 pár pamut	Korona	1.50
3 " " csikos	"	1.75
3 " " divat csikos	"	1.80
3 " félgyapju	"	2.—
3 " " csikos	"	2.20
3 " gyapju divat színek	"	2.90

Most győződjön meg

egy bevásárlás vagy rendelménnyel cégem versenyképességéről és akkor összes szükségleteit kizárólag nálam fogja fedezni. Csak kiváló jó minőségű áruk kerülnek eladásra, melyért a cég felelősséget vállal.

Női divat-cikkek:

10000 méter tenfs flanel, gyönyörű mintákban ...	13 kr.
5000 „ jó mosó barchet, 50 mintában ...	19 kr.
10000 „ flanel barchet, szintartó ...	24 kr.
10000 „ hermelin flanel, legjobb minőség	27, 32, 35 kr.
10000 „ dubel flanel, ujdonság ...	35, 45, 55 kr.

Női szövetek:

5000 méter duplaszéles loden kelme, koczkás mintákban ...	23, 35, 45 kr.
10000 „ 120 cm. széles gyapju kelme, szép mintákban, pongyolára vagy costumre igen alkalmas csak ...	52 kr.
10000 „ valódi angol costum, sima és mintás koczkás kelmek ...	58, 77, 98, 125, 180 kr.

Blous és pongyola kelmék már 65 krajczártól.

Tükör posztók 140 cm. széles, szenzációs árban.

Vászon-áru:

5000 vég 30 rőfös Rumburgi vászon, női ingekre	4-50 kr.
6500 „ 30 „ Erdélyi vászon, vastag szálu ...	4-95 kr.
7500 „ 30 „ hollandi „ finom minőség	5-25 kr.
8500 „ 30 „ kelengye „	5-85 kr.
4500 „ 54 „ rumburgi, cégem különlegessége, minden célra alkalmas ...	9-25 kr.
650 „ lepedő vászon, egy szélben varrás nélkül	6-13 kr.
550 „ „ „ „ jobb minőség	7-48 kr.
350 „ paplan lepedő vászon, szintén egy szélben	12-53 kr.
5500 „ R. R. schiffon ...	5-25 kr.
6500 „ D. „	4-85 kr.
7500 „ Schrol schiffon, finom szálu ...	6-95 kr.
6 drb. pohártörő, tiszta len, koczkás ...	1-05 kr.
6 „ flanel portörő ...	—48 kr.
600 „ szebbnél-szebb flanel takaró ...	1-25, 1-65 kr.
600 „ óriási wattás paplan ...	2-53 kr.
750 „ minden elképzelhető színben selyem, cloth paplan, alkalmi vétel ...	3-65 kr.

Továbbá még sok ezerféle itt fel nem sorolható cikk olcsóbban mint bárhol!

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek, meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor

női és férfi divat nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 15. szám.

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELEADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidivat áruházában
ARAD, Andrassy-ut 22. szám alatt.

Kölessey - egyesület
Aradon

A nagyérdemű közönség szíves tudomására adom, hogy Vörösmarty-utczán levő

lakatos műhelyemet

Szentpál- és Damjanich utca sarok, (Zsidó templommal szemben) saját házamban

helyeztem át.

További szíves támogatását kérve, vegezők általános tiszteléssel

Lengyel Gyula

lakatosmester

Szentpál-utca (Zsidó templommal szemben) 2769

Ha esőernyőre van szüksége,

látogassa meg

Nassan R.

kizárólagos nap- és esőernyő üzlet, hol a legjobb minőségű

Ernyők

olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Ernyő javítások és áthuzatok elfogadtatnak.

Szörme boákat

de csára a szörmeáru megdrágulása miatt, miután a szörmeáru nálam csak mellékczikk, rendkívül olcsón károsítom. 221

Szabadság-tér 19. szám.

Rosenblüh J. és Társa cég mellett.

Eladó!

Teljesen ujjonnan berendezett, villanyvilágítás és vízvezetéki vízzel ellátott

2782

„DIANA fürdő”

Aradon. — Bővebbet ugyanott.

Belépési felhívás

Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete IV. évtársulatába.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete

1907. január hó 1-én kezd meg IV. évtársulatát, a melybe tagok már most felvétetnek. Egy törzsbetét helyl 50 fillér befizetéssel jár, a mely öt éven át tart. Mindenki tetetés szerinti számban jegyezhet törzsbetétet és ennek arányában teljesíti a heti befizetéseket. Öt évi befizetés után a tag befizetett tőkéjét a szövetkezet üzleti hasznából rész és összeggel kapja vissza.

A szövetkezet tagjainak olcsó,

hetenkint törleszhető kölcsönöket

nyújt. Száz korona kölcsön egy törzsbetéttel, azaz öt éven át helyl ötven fillérrel törleszhető, a melyben a kamat is bennfoglaltatik. A kölcsönt tehát 3-4 havonként meghosszabbítani nem kell. 200 kor. heti 1 kor., 300 kor. heti 1 kor. 50 fill., 400 kor. heti 2 kor., magasabb összegek pedig hasonló arányban törleszhetnek. A kölcsönvevő, mint tag, e heti befizetése után részese a szövetkezet üzleti nyereségének.

Betáblázott, vagy más módon biztosított kölcsönök tíz éven át való heti törlesztésre is adhatók.

A kik a jövő évi évtársulatra most belépnek, azok e tagságuk alapján már most vehetnek föl kölcsönöket.

A belépés és a kölcsönökért való jelentkezés az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete irodájában (Szabadság-tér 7. sz. I. em.) naponta délelőtt 10-1 óráig történhetik. 2749

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém, hogy a szőlőoltványok urak figyelmébe felhívni, hogy addig, míg készletem tart az évi szőlőoltvány-termésemből, a mely szép, és gyökérzetű

bor és csemege-fajú szőlőoltványok kerülnek eladásra.

A nagy száma ság köz köztudott a kivaradtok pótlására különösen ajánlom a gyökérzetű szőlőoltványaimat továbbá gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola veszőmet.

Az oltványokkal való sikeres pótlást eljárásai t. vedőim nek hivatalra szívesen szolgálak.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szögél

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Még soha nem létezett szerencse!

Folyó évi október hó 23 an, a VI-ik osztály záróhuzás napján a legnagyobb jutalmat mely eddig egyáltalán előfordult

700.000 korona

összeben és pedig:

a főnyeremény 100.000 korona

a jutalom 600.000 korona

összesen 700.000 korona

a mi főáruddánk jutott s a szerencsés sorsjegytulajdonosoknak általunk lett kifizetve.

Hivatkozással az általunk kifizetett óriási nyereményre és az ezelőtt le már főáruddánk jutott sok tetemes főnyereményekre, ajánlunk szerencse-sorsjegyeket, a

folyó évi november hó 22. és 23-án

tartandó 19-ik sorsjáték 1-ső osztály nyereményhuzásához.

$\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$

Kor. 150 8.- 6.- 12.-

Szántó és Társa

a magyar királyi szav. osztálysorsjáték főelárusító BUDAPEST.

Központ: Váci-utca II. szám, Régi Posta utca 10. szám.

Sorsjegyek főgyűjtődénkből itt helyben is kaphatók: Krausz Paulin könyv és papirkereskedésében Atsél Péter-utca, színház-épület. Podlup János tőzsdéjében Weitzer János-utca 13., Szepesi János papirkereskedésében Erzsébet utca 12. 3652

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy Kevermes község tulajdonát képező, a herezeg Ipsilanti öröksöktől megvett, Kuvin aradmegyei község határában fekvő 15 kat. hold 767 □-öl területű beültetett, termésben lévő

SZÖLLŐ

örökáron eladó,

a rajta lévő épületekkel együtt.

Az épület Kuvin község főutczájában a motoros vasút mellett fekszik, van benne kényelmes 4 szobából álló uri lakás, a szükséges mellék helyiségekkel, istállóval, kocsiszinnel, alatta terjedelmes pinézével.

Vételi ajánlatok alulírott ezimére Kevermesre küldendők. 2835

LEKKY ISTVÁN,

földmiv. miniszt. osztálytanácsos.

APRO HIRDETÉSEK.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv, papír, és zeneműkereskedés, könyv- és zenemű-köcsön-tára, Aradon. 2885

Batárd

Jó karban, Köber fide, eladó. Andrassy-tér 14. sz. a házfelügyelőnél. 2849

Egy ügyes leány

irodai munkák elvégzésére ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalba. 2869

Jrásbéli munkákai,

melyeket saját lakásán végezhet elvállal egy kereskedelmi képzetű, gyakorlatlalt bíró könyvelő és levelező. Cím a kiadóhivatalban. 2868

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb áron **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedés Arad 285.

Gazdaságban

gyakornoknak ajánljuk egy ügyes fiatal ember, 2 évig már volt alkalmazva. Cím a kiadóban. 2874

Abbázia kávéházban

elapra egy meztelent hölgyt kéri szőke bamuloja, ha ismeretség lehetséges, levelét találka megjelelésével „Radnai nagyvállalkozó” cím alatt a lap kiadóhivatalába küldeni. 2876

Egy, a jegyzői teendőkben teljesen jártas, a román nyelvet is biró

egyén

800 korona fix-fizetés és némi mellékjövedelem mellett azonnal alkalmazást nyer.

Kerülős, 1906. nov. 18.

Szöllősy Béla,

jegyző. 2878

Ajánlok:

Vasaláshoz mosóintézeteknek, magánfeleknek, kovácsoknak lakatormentes **BÜKKFA-SZÉN-et** szalon rító **KÖSZÉN-et** és **ILONA szalon BRIKETT-et.**

Helyben hához vagy a vasúti állomásra szállítva.

Altman Ede

fűszer- és vegyesáru üzlet, előírás motorhajítással.

Wesselényi- és Kiss Ernő-utczák sarkán.

Telefon szám 46. 2856

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti.

A **Földes-féle MARGIT-CHEME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szappanok, májoltók, bőralkák, pattanások, kiütések - mindenféle bőrbetegségek. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és ragadtszással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 8881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz hajra dőlt szinű és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőr, sem a fejbőrűt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyszőkére (st minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korakepződést megszünteti. Ára egy üvegenk 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a haját pármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban 3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Szabó Vincze

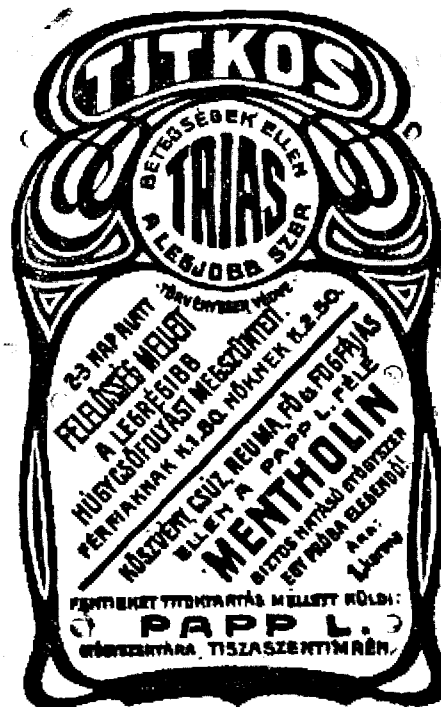
„Kispipa” sörcsarnok és étterme

Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az idegenek legkedveltebb találkozó helye.

A „Pilseni” Részvénytársaság sörének kizárólagos kimérése. Jó magyar konyha.

Valódi Hegyari Magyarorsági borok. Utkezesek jutányos arak mellett.

Főraktár Aradon: 3881

Földes Kelemen gyógytárában.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

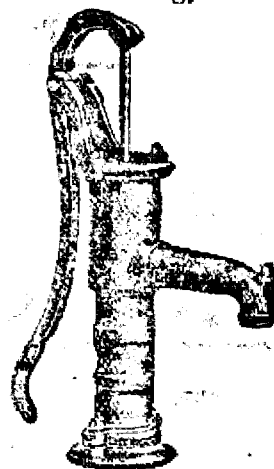
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíttatnak, azáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatakor sem tagadják meg a szolgáltatást. — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beültetett gummirozzott kendercsövek legolcsóbb áron.

Kutak

A hozzávaló csöveket olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

